

florile
dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

6 februarie, 2025
Nr. 5-6 (4511-4512)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990
ISSN 1857-3851
www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Întreaga lume este un strugure de lacrimi gata în orice clipă să se scuture în univers.

Grigore VIERU (14.02.1935 - 18.01.2009)

Exact peste opt zile, pe 14 februarie, poetul Grigore Vieru ar fi împlinit 90 de ani. Dar o întâmplare tragică a făcut ca firul vieții lui să se rupă subit, acum șaisprezece ani, pe 18 ianuarie. Iată de ce, pe fața întregului nostru neam, în acele zile iernatice, s-a prelins, amară și fierbinte, lacrima deplângerii celui care el însuși a fost considerat lacrimă de durere și bucurie pe obrazul Basarabiei. Pentru că, prin Grigore Vieru, ca prin nimeni altul, românii basarabeni și-au exprimat atât durerea lor de copii înstrăinați, rupți cu forța de la pieptul mamei, cât și bucuria speranței de revenire acasă, la sânul celei care ne-a dat viață.

După cum am afirmat și alte dată, motivul lacrimii este unul dintre cele predominante în lirica lui Grigore Vieru. Acest moment a fost remarcat, pentru prima oară, de reputatul cercetător literar Eugen Simion, academician al Academiei Române, savant care și-a intitulat un eseu despre Grigore Vieru,

Acord liric

Grigore VIERU

LACRIMA

Acest chip de zeu trist, clar,
Lacrima,
Acest greier de cleștar,
Lacrima,
Acest creier gânditor,
Lacrima,
Acest Soare arzător,
Lacrima,
Acest lanț crescut în os,
Lacrima,
Acest glonte mânios,
Lacrima,
Acest iepure, ah, plâns,
Lacrima,
În a genei umbră-ascuns,
Lacrima,
Acest „nu” cu paloș lat,
Lacrima,
Ci cu inima-mpărat,
Lacrima,
Acest deal de sare greu,
Lacrima,
Acest clopot, acest zeu,
Lacrima.

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

ABONAREA – 2025

DE CE Grigore Vieru este numit „poet cu lira-n lacrimi”?

Salut, dragă „Orizont cognitiv”!

Sunt un admirator și un cititor fidel al revistei „Florile Dalbe”, în care, în anii trecuți, de câteva ori, am întâlnit expresia „poet cu lira-n lacrimi” cu referire la Grigore Vieru. Și în alte ziare, reviste, în emisiunile de la radio și televiziune, criticii literari îl caracterizează deseori pe poetul nostru național cu aceleași cuvinte. DE CE Grigore Vieru este numit „poet cu lira-n lacrimi”? Cui îi aparține această caracterizare și când a fost făcută pentru prima oară? Ce semnifică această sintagmă?

Dragoș COLȚA, elev în clasa a VII-a la Liceul Teoretic „M. Eminescu”

or. Hâncești

inclus în lucrarea „Scriitori români de azi”, vol. III, Editura „Cartea românească”, București, 1999, anume astfel – „Poet cu lira-n lacrimi...”. Asemuierea lui Grigore Vieru cu lacrima a făcut-o și poetul bucureștean Ioan Alexandru, numindu-l „...un om cât o lacrimă în rostogol pe obrazul planetei”. Bineînțeles, lacrima capătă, în creația viereană, semnificații multiple de sens, reprezentând, mai întâi de toate, semnul unei sensibilități profunde a inimii, în special a suferinței, care este condiția inerentă a vieții și, implicit, a iubirii. Lacrima semnifică,

totodată, amarul condiției umane pe pământ până la atingerea fericirii. Ea este, pe bună dreptate, materia disperării, dar și un semn de contact cu realitatea. Lacrima e asociată de poet cu noțiunile stea, creier, plug, stol, lapte cristalin, zeu, greier, iepure, deal de sare, soare, glonte, clopot, inimă, paloș etc. Astfel sensul cuvântului lacrimă este încărcat cu cele mai spectaculoase înțelesuri și semnificații. Să ne amintim doar câteva frânturi din poeziile poetului: „Ca un copil/ Aștept dimineața,/ Până la lacrimi/ Mi-e dragă viața...” (Ca prima oară); „Lunecă pe cer o stea,/ Ste-

lele, stelele,/ Ca lacrima pe fața ta” (Cad ape); „Pe fața femeii - / Lacrimă ce doare,/ Doarme ca un creier/ De privighetoare” (Război); „Ce se ară/ cu lacrima?/ Chipul mamei” (Ghicitoare fără sfârșit); „Un stol de lacrimi a trecut/ Pe deasupra sufletului meu,/ Frumoaso” (Apoi); „În tremurul genelor lacrima:/ lapte cristalin...” (Semn).

Astfel, poetul Grigore Vieru, dincolo de destinul trist și, pe alocuri, demn de plângere al neamului său, ridică lacrima la nivelul unei metafore a existenței umane, în care, ca într-o picătură de rouă, se reflectă nu doar soarele, ci și universul întreg. Poetul descoperă noi valențe ale noțiunii de lacrimă și în sclipitoarele sale maxime, sentințe și cugetări. Iată de ce, dragii mei deceluși, anume Grigore Vieru a fost numit, la modul simbolic, „poet cu lira-n lacrimi”. Doriți ca lira lui să... zâmbească sau să verse doar lacrimi de bucurie? Luptați, și acum, și, mai ales, când veți crește mari, pentru ca toate idealurile poetului să devină realitate. Sunt sigur că, de acolo, de sus, din lumea celor veșnice, poetul ne-ar zâmbi, fericit și împăcat.

Ion ANTON

La „Florile Dalbe” vă puteți abona oricând!

STIMAȚI PĂRINȚI ȘI DIRIGINȚI DE CLASĂ, „Florile Dalbe” înseamnă:

- Un colind pentru mintea și sufletul elevilor de la clasa a II-a până la clasa a XII-a, dar în special pentru cei din ciclul gimnazial;
- Un supliment considerabil la manualele școlare.

Nu mai stați pe gânduri! Consultați catalogul „Poșta Moldovei” și efectuați abonarea chiar azi!

Relații la tel.: 022-23-37-78; 022-23-41-95

PREȚUL ABONAMENTULUI:
Pentru persoane fizice și juridice:

3 luni – 120 lei
6 luni – 240 lei
8 luni – 320 lei

Următorul număr va apărea pe 20 februarie a.c.

2025 - Anul Mihai Eminescu

MOMENTUL
monumentelor perene (2)

Faptul că atâtea din bucățile lirice ale lui Eminescu au apărut mai întâi în cadrul unor compoziții dramatice se cuvine a fi considerat mai de aproape. El dovedește că Eminescu socotea că în lucrările sale teatrale momentele lirice sunt singurele prețioase și ca atare el a înăbușit, până la urmă, aspirația de a zugrăvi caractere și de a înnoda conflicte. Astăzi, revăzând materialul, nu mai putem spune decât că Eminescu a avut dreptate. Talentul lui nu-i îngăduia să intre într-o mare varietate de tipuri omenești. Eroii teatrului scris de el seamănă între ei, de pildă Ștefăniță-vodă și Mureșan înfățișează același caracter sceptic și melancolic, atât de asemănător cu propriul eu poetic al lui Eminescu, mai cu seamă în producția tinereții sale. Eminescu nu era un poet înclinat să iasă din sine însuși și să se proiecteze în alte suflete. Totul îl readucea către sine, încât teatrul său nu era decât o manifestare lirică mascată. De aceea el renunță, în cele din urmă, la forma compoziției dramatice, mărginindu-se în cadrul liric, ca cel mai propriu genului său. Lunga prelucrare a unor motive dramatice a dat însă stilului său, într-o parte a producției lui definitive, caracterul retoric și discursiv al unor tirade teatrale, ca de pildă în *Scrisori*. Atitudinile poetului dramatic au revenit, așadar, într-un moment și în prilejuri când scriitorul nu se mai gândea deloc să compună pentru teatru. Eminescu-poetul și Eminescu-dramaturgul nu-l pot eclipsa însă pe Eminescu-prozator. Să îngăduim un moment și asupra acestui compartiment, la care față de proza propriu-zisă poate fi alăturată și cea politică, publicistica – rodul activității sale ziaristice de ani de zile la *Timpul*, *Curierul de Iași*, *Fântâna Blanduziei* etc. (Dar, înainte de a glosa pe marginea prozei, să mai revenim pentru o clipă la partea poetică a autorului. „Cercetarea mai nouă, relevă Tudor Vianu, în lucrările lui G. Călinescu și în ediția monumentală a lui Perpessicius, a scos la iveală din manuscrisele poetului și o altă latură a fizionomiei lui, nu cu totul acoperită în opera publicată de el însuși, dar pe care evoluția lui ulterioară a depășit-o. Este vorba de acele lungi poeme cu caracter legendar, istoric și filosofic, ca *Gemenii*, *Diamantul Nordului* sau *Memento mori*. Din aceasta din urmă, vastă frescă a istoriei omenirii, amintind *La légende des siècles* a lui Victor Hugo, în care tribulațiile omului sunt urmărite din paleolitic până la idealismul modern, când omul conștient de puterea creatoare a minții sale detronează pe Dumnezeu, s-au desprins *Egiptul* și *Împărat și proletar*. Eul poetic care se reflectează în această vastă compoziție este, la fel ca teatrul eminescian, acela al unui spirit îndurerat și sceptic privind către zădărniciile acestei lumi, în care „numai răul a rămas”. Printre tablourile din *Memento mori*, unde la fiecare pas se pot găsi versuri cu adânc ecou, dincolo de Babilon, de Ninive, de Palestina și Egipt, de Grecia și Roma și înainte de Franța revoluționară și napoleonică, în centrul însuși al compoziției, o etapă importantă o ocupă evocarea dacilor cu luptele lor strălucite de privirile lui Odin, ca și cum dacii ar fi fost o semănție nordică. Mitologia dacică și nordică revine și în *Strigoii*, unde Arald, căpetenia avarilor, este arătat ca un om din miazănoapte. Vastele și sumbrele tablouri ale acestor poeme, completate printr-o meditație dezabuzată, se desfășoară în cadente laborioase, în versuri bătute pe nicovale de ciclopi”. „Din lumea de motive și atitudini ale primei epoci se cristalizează, zice T. Vianu, și producția în proză a lui Eminescu. În 1870 apare în *Convorbiri literare* povestea *Făt-Frumos din lacrimă*. Curentul folcloric, afirmat prin culegerea lui Alecsandri, pe care Maiorescu o salută în articolul din 1868, produce în *Convorbiri literare* o seamă de manifestări paralele, ca acelea ale lui Miron Pompiliu sau ca ale macedoneanului Caraiani. Eminescu însuși, în peregrinările sale prin Ardeal, culese mult material folcloric liric, publicat mai târziu din manuscrise de Ilarie Chendi (1902). Basmele poporului îl interesează, de asemenea, pe Eminescu și câteva din acestea, în prime prelucrări, sunt fixate în manuscrisele poetului, până când cel puțin unele din ele să se cristalizeze într-o operă definitivă cum este *Călin*. În 1869, pe când se găsește în București, Eminescu ia parte la ședințele societății *Oriental*, care, propunându-și strângerea metodică a inspirațiilor populare, îi încredințează adunarea materialului din Moldova. Este probabil că în îndeplinirea acestei însărcinări, să se fi constituit caietul de poezii populare moldovenești, publicat în ediția lui D. Murărașu (1936). Este apoi sigur că din aceste preocupări, ca și din ideea care circula printre junimiști că literatura cultă se cuvine să se dezvolte din temelii ei naturale, adică din literatura poporului, apare povestirea lui Făt-Frumos care cucerește pentru împăratul devenit fratele lui de cruce, după multe peripecii, pe frumoasa fată a Genarului. Basmul este stilizat prin dilatarea elementului descriptiv și liric, mult peste limitele prototipurilor folclorice, unde interesul cade asupra peripecii lor”. „Stilizarea lirică, remarcă savantul, și descriptivă a basmelor populare a devenit, mai târziu, o manieră, din care se vor desprinde nu numai unele din paginile lui Odobescu, dar și poemul în proză în realismul liric, începând cu Delavrancea”.

Tudor PALLADI

EVENIMENT

Moldova participă la FITUR 2025

Ministrul Culturii, Sergiu Prodan, aflat recent într-o vizită la Madrid, a participat la inaugurarea uneia dintre cele mai importante expoziții internaționale dedicate turismului – #FITUR2025. În cadrul acestui prestigios eveniment global Republica Moldova prezintă Agenda turistică și culturală „Pomul Vieții”.

Obiectivele participării Republicii Moldova la FITUR 2025 sunt promovarea patrimoniului cultural și turistic național, scoaterea în evidență a atracțiilor noastre culturale și naturale, de la vinării renumite la mănăstiri istorice și peisaje spectaculoase.

„Participarea noastră la FITUR Madrid reprezintă o oportunitate valoroasă

de a pune în lumină bogăția culturală și turistică a Republicii Moldova. Dorim să demonstrăm că suntem o destinație care îmbină tradiția cu inovația, iar colaborările pe care le stabilim aici ne vor ajuta să atragem mai mulți vizitatori din întreaga lume”, a declarat ministrul Sergiu Prodan.

#FITUR Madrid reprezintă un punct de reper în industria turistică internațională, incluzând anual mii de participanți, de la specialiști din turism până la reprezentanți ai guvernelor și instituțiilor culturale. Standul Republicii Moldova, amplasat în zona dedicată Europei de Est, a atras deja atenția vizitatorilor prin designul său modern și oferta variată de experiențe turistice.

• Moment de la inaugurarea expoziției internaționale de la Madrid FITUR 2025 cu Ministrul Culturii, dl Sergiu Prodan.

ÎNTĂLNIRI

„ÎN POEZII SE REGĂSESC

Volumul de poezii „Picături de suflet” de Nina Ojog a fost lansat pe 17 ianuarie, la biblioteca L.T. „Orizont”, filiala „Lumina”. Cu această ocazie, echipa „Aripa”, formată de elevele din clasa a VIII-a, Cristina Sedlețchi, Arina Scurtu și Nelly Nica, a realizat un interviu cu poeta.

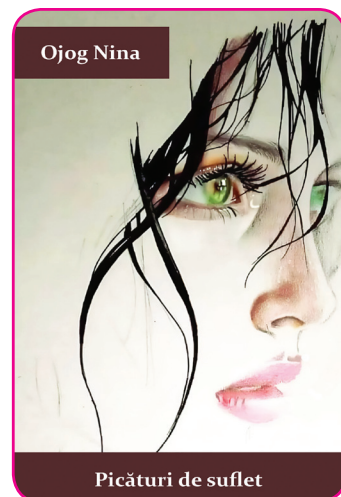
– De unde vine dragostea și inspirația pentru poeziile dumneavoastră?

– Inspirația este oriunde, dragi copii. O putem vedea, o simțim prin tot ce ne înconjoară: prin ramurile copacilor care se împletesc în pânze țesute, doar ei știu cum; prin căderea frunzei; prin suflul vântului; prin

lumina Lunii sau Soarelui; prin emoții și sentimente. Orice reprezintă inspirația.

– Care este poezia dvs. preferată și de ce?

– Toate poeziile imi plac, dar cea mai aproape sufletului meu e poezia „Istorie într-o basma”, care a fost publicată pentru prima dată pe

Picături de suflet

pagina de Facebook. Când am scris-o, căutam un cadou pentru mama. În acea poezie se regăsesc momente din viața ei. În baza poeziei a fost montat un dans de către ansamblul „Moștenitorii” din Râșcani. Dansul „Basma mamei” a fost preluat și de către un alt grup de artiști, care, la fel, au creat un număr artistic.

– De ce în versurile dumneavoastră predomină tema satului, casei părintești, părinților, copilăriei și timpului?

– O poezie sau o lucrare nu poate apărea pe loc gol.

o Secvență de la manifestare cu Nina Ojog.

CULTURAL

• **Elevii de la Liceul Teoretic „A. Donici”, Persecina, Orhei, la o lecție de comemorare a victimelor Holocaustului. Invitat de onoare dl Igor Cașu, directorul Agenției Naționale a Arhivelor, doctor în istorie.**

Memoria Holocaustului în rândul elevilor

În perioada 27-31 ianuarie, în instituțiile de învățământ din țară, s-au desfășurat activități de promovare a Memoriei Holocaustului. Acțiunea are drept scop sensibilizarea elevilor față de prejudecăți și nedreptate, promo-varea toleranței și combaterea rasismului, antisemitismului și altor forme de intoleranță, în contextul marcării la data de 27 ianuarie a Zilei comemorării victimelor Holocaustului.

Ministerul Educației și Cercetării s-a adresat întregii comunități educaționale cu îndemnul de a promova educația despre Holocaust, a conștientiza importanța cunoașterii și înțelegerii acestui masacru, în urma căruia și-au pierdut viața milioane de oameni. De

menționat că, în anul de studii 2023-2024, pentru disciplina opțională „Holocaust: istorie și lecții de viață” au optat 95 de instituții de învățământ din 28 raioane/ municipii. Disciplina opțională este studiată de către 1809 de elevi din clasele a VII-a – a XII-a.

Ministerul Educației și Cercetării consideră că educația pentru cultura memoriei este esențială în dezvoltarea demnității umane, drepturilor omului și a diversității. Este important de a vorbi generației tinere despre acest trecut dureros și a cinsti memoria milioanele de victime ale Holocaustului, pentru a nu admite manifestări ale violenței, extremismului sau a urii în societate.

DE NEUITAT

PICĂTURI DIN SUFLETUL MEU”

Chiar dacă este împodobită cu niște metafore... Poezia vine din trăirile interioare.

Copilăria mi-am petrecut-o în natură. Noi am fost copii perioadei fără telefoane, când umblam vara desculți. Și acele momente mi-au oferit idei de inspirație pentru poeziile care țin de tema copilăriei și a naturii. De exemplu, într-o primăvară, prin geamul de la bucătărie, am observat un stol de rândunele cum clădeau un cuib. Parcă munceau la clacă. Fiecare cu ciocul căra cu multă tenacitate paie, lut, apă... și, până în seară, a apărut

cuibul. Deci, toate operele mele sunt inspirate din fapte reale.

– *Ce sfaturi vă servesc drept motto în viață?*

– Noi am fost patru copii în familie. Tata pleca la muncă dimineața, când încă soarele nu se vedea de după orizont, și se întorcea seara, când noi toți eram culcați deja. Mama era și ea cu genul ei de activitate, vara la câmp, și noi în jurul ei, la ajutor. Și anume faptul că ne-a ținut mereu alături, anume relația părinților care a fost de așa natură, încât am văzut doar lucruri frumoase, cred că a fost cel mai bun sfat oferit de ei.

– *Ce povești aveți pentru elevii pasionați de literatură, în special, de poezie?*

– Citiți! Nu doar în telefoane. Citiți cărți. Prin cuvinte sunt redade emoțiile noastre. Poți lăsa un semn de carte între pagini, poți sublinia cu creionul niște idei interesante. În perioada noastră școlară era o competiție la cititul cărților. Principala sursă de informare era cartea și biblioteca. Cartea îmbogățește imaginația, este o sursă de învățături, de care, mai apoi, după creșterea voastră, urmează să țineți cont în viață. Nu este exclus faptul că anume din lectură să vă vină niște idei care să vă servească mai apoi ani buni. Orice literatură, atât proză cât și poezie, vă dezvoltă, vă formează ca personalități deosebite. Vă ajută să creșteți frumos. Citiți orice vă inspiră și inspirați-vă din cele citite!

Consemnare:

Cristina SEDLEȚCHI,
Arina SCURTU, Nelly NICA,
*eleve în clasa a VIII-a la L. T. „Orizont”,
filiala „Lumina”*

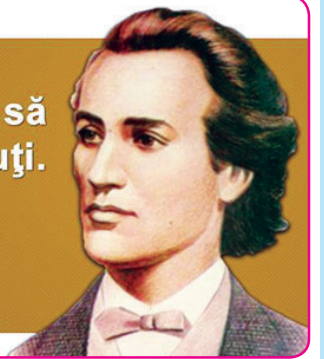
• **Autoarele interviului**

Lumina spiritului

**Menirea vieții tale e să
te cauți pe tine însuși.**

Mihai Eminescu

cuvinte
celebre

MAXIME ȘI CUGETĂRI
de Mihai Eminescu

• Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții.

• S-au zidit, fără îndoială, multe palate în București, s-a înmulțit numărul acelor care trăiesc numai în capitală sau numai în străinătate; țara muncește înzecit pentru a întreține absenteismul și luxul, precum și pătura numeroasă de oameni care și-au făcut din politică o profesie lucrativă.

• Aruncați din întâmplare la răspântia unde se ating cele trei lumi deosebite și mai mult ori mai puțin învrăbite, lumea modernă, cea musulmană și cea muscălească, românii chiar în virtutea originii lor sunt meniți a reprezenta interesele ideilor moderne și a fi un stat de cultură deosebită, în care trei lumi se întâlnesc și se împacă.

• Dacă lumea este un vis, de ce n-am putea să coordonăm șirul fenomenelor sale cum voim noi?

• Când te laudă lumea, ascultă-o, numai lauda ce ți-o aduci tu singur n-o asculta. Vei vedea ce frumos se reduc laudele lumii la nimic și cum înveți a prețui exact valoarea propriilor tale acte.

Leo BUTNARU

LEO-
LOGISME

- Au fost timpuri în care în ziua anunțării Premiului Nobel, cititorii, exegeții, însăși literatura de emoție își țineau respirația. Azi, însă, la acel moment, toți respiră oarecum gâfâit, a dezamăgire nu că probabilă, ci sigură.
- Neavând și o etapă folclorică, poezia mea a trecut direct la autoeducație post-sentimentală, eu nefiind prea pătimas întru Flaubert sau cel ce zac de Balzac, dar nici cel care să le devină de hac prin ne-citire. I-am citit și de dragul poeziei din excelența lor proză.
- Poemul poem, poemul mare, adică, adevărat vrea să spună doar atât – că (ține minte) cuvintele, de fapt, nu sunt cuvinte. Ci sunt noi, poetul și cititorul.
- Dacă ne gândim bine (și ceva artistic sau, poate, chiar filosofic) degetele mâinilor trădează dorința trupului uman de a înflori, degetele picioarelor – asemănarea omului cu ierburile, cu arborii – de a lăsa rădăcini, iar de aici încolo – toate celelalte componente ale corpului uman ca dovadă că omul poate fi reinterpretat, recitit, fiecare ins cât de cât atent cu sine putând să-și susțină doctoratul de-a valma în anatomie, poezie, filosofie și alte domenii sinergetice realist-abstracte, relativ intacte.
- Proza vieții nu e de citit, ci, de multe ori, de înghițit în sec.
- Un poem bun, în egală măsură – scris sau citit. este un atu – tu, poet sau cititor fiind mai mult decât tu, mai mult decât tine.

(Va urma)

Din poșta învârtelușilor

VREM O IARNĂ CA ÎN POVEȘTI!

Iarna a venit, dar nu ne-a adus măcar un fulgușor de zăpadă și nici zăre de fulg. Când va ninge oare? În vârtelușii din clasa I-i „A” de la Liceul Teoretic „A.I. Cuza” din capitală mi-au împărtășit visurile lor despre iarna cea mult așteptată.

Sofia UNGUREANU: – În sfârșit, a nins! Fulgii mari și pufoși roiau lângă fereastra mea. Mi-am luat în grabă haina și am ieșit afară. Un fulg jucăuș a aterizat în palma mea. Am alergat, bucuroasă, la mama, și i-am înțins palma. Dar fulgul s-a topit... „Nu fi tristă, m-a liniștit mama. Fulgii au o viață scurtă, de aceea sunt iubiți de toată lumea...”

Artiom GRIGORAȘ, Răzvan BRAȘOVAN: – Era o dimineață rece de iarnă, zăpada acoperea totul în jur. Am ieșit afară cu săniuța mea roșie și am luat-o spre derdeluș. Pe deal, copiii râdeau, se întreceau între ei. Mi-am ales o pantă, am urcat în săniuță și m-am avântat la vale. Vântul îmi ardea obraji, dar eram atât de bucuroasă, că nici nu simțeam frigul. Împreună cu alți copii, urcam și coboram dealul de zeci de ori. Spre final, ne-am adunat cu toții în jurul unui termos mare și am sorbit câte o ceașcă de ceai cald. A fost o zi perfectă, plină de aventuri!

Sofia PÂNZARI: – Afară ninge, totul e alb ca într-o poveste. Am venit și eu la săniuș,

aici e mare îmbulzeală, râsete de copii și gălăgie. Săniuțele zboară la vale ca fulgurul. Uite, una s-a răsturnat și toți mor de râs. Ne-au înghețat mâinile și nasul, dar nu plecăm acasă. Ce bine e la săniuș!

Sofia POPA: – Iarna a îmbrăcat pământul cu un covor sclipitor, îndemnându-ne la joacă. Eu cred că cele mai frumoase jocuri sunt cele din timpul iernii. Când e multă zăpadă, ne dăm cu săniuța, cu schiurile, patinăm, facem moși de zăpadă. Numai iarna putem să ne batem cu bulgări de omăt, de dimineață până seara!

Laura BÎRCA, Ilinca SANDU: – Crăiasa Iarnă a pictat geamurile cu flori, povești cu feți-frumoși și păsări măiestre, a agățat de crengile pomilor țurțuri cristalini (și dulci!), asemeni clinchetelor de clopoței. Pe pârția presărată cu zahăr, săniile cu tălpile lucioase, încărcate de copii gălăgioși, alunecă ușor, bucurându-se și ele că au fost scoase, în sfârșit, la joacă. E atâta magie, atâta veselie în jur. Iarnă, ce frumoasă ești!

INELUȘ

Desen de Ecaterina BORDEIANU, elevă în clasa I-i „A” la Gimnaziul nr. 53, mun. Chișinău

DICTIONAR DE IARNĂ

- Dune de zăpadă – troiene, nămeți.
- Vehicol de iarnă – sanie.
- Claxonul saniei – zurgălăi.
- Sanie cu patru tălpi – bob.
- Pistă pentru săniuș – derdeluș.
- Cărare prin zăpadă – pârție.
- Ninsoare cu vânt – viscol.
- Ninsoare de primăvară – ninsoarea mieilor.
- Vas polar – spărgător de gheață.

Glume

– De ce țiți așa?
– Mi-am dat cu ciocanul peste deget. Să vină mama!

– Se vede că n-a auzit. Mai dă o dată.

* * *

Tinca vine de la matineu cu fața zgâriată.
– Ce s-a întâmplat? o întreabă mama, îngrijorată.

– Am dansat în jurul bradului.

– Ei și?

– Eram prea puțini...

* * *

Mihăiță a primit, de ziua lui, o mulțime de cadouri.

– Vai, mămico! exclamă el. Când voi reuși să le stric pe toate?

* * *

Învățătorul:

– Copii, cum se numesc ființele care pot trăi atât pe uscat, cât și în mare?

– Marinari!

* * *

Bunica:

– Când iau o ceșcuță de cafea, nu pot să dorm toată noaptea.

Ștefănel:

– Eu, dimpotrivă, când dorm, nu pot să-mi iau ceșcuța de cafea.

Iurie COLESNIC

ÎȚI SCRIV...

Mătușă iarnă,- ți scriu
Un gând cam năzdrăvan –
Aș vrea la noi să ningă
De multe ori pe an
Și gerul să ne roage
Să îmbrăcăm mânuși,

Și orice deal să poarte
Palton de lunecuş.
Dar cât am scris răvașul
Rugând iarna să vină,
Pe talpa săniuței
S-a iscălit rugina...

Desen de Darius CERBU, elev în clasa I-i „A” la Gimnaziul nr. 53, mun. Chișinău

Ecoul sărbătorilor

L-am văzut pe Moș Crăciun

Luna ianuarie a fost una plină de sărbători creștine și tradiții frumoase. În vacanța de iarnă am mers împreună cu prietenii din mahala să ne colindăm sătenii, să ne bucurăm de senzația picioarelor reci și a nasului roșu. Am admirat priveliștea minunată a iazului înghețat, de care noi, cei mici, nici nu îndrăznim să ne apropiem.

• Ursuleți de pluș de la Moș Crăciun

Vacanța mea a fost perfectă! Am organizat, împreună cu formația „Codrencele”, un concert frumos la casa de cultură, am colindat sfântul lăcaș „Mănaștirea Frumoasă”. Anul acesta l-am văzut pe Moș Crăciun. Era atât de frumos și darnic! El ne-a premiat pe toți cu ursuleți de pluș.

Vanessa BOTNARU,
elevă în clasa a IV-a

s. Frumoasa, r-nul Călărași

EȘTI ISTET?

La jocul publicat în nr. 1-2 ne-au răspuns corect Vanessa BOTNARU (s. Frumoasa, r-nul Călărași) și Nicoleta GRECU (or. Chișinău).

Completează pătratele cu imaginile care lipsesc. Trimite răspunsul la redacție și participă la concursul nostru!

IN MEMORIAM Grigore VIERU – 90

Grigore VIERU (14.02.1935 – 18.01.2009) s-a născut în satul Pererâta, raionul Briceni. Absolvent al Institutului Pedagogic „Ion Creangă”, Chișinău (1958). Debut editorial: placheta de versuri pentru preșcolari *Alarma*, 1957. Opera: începând cu anul 1958 a publicat cărți pentru copii: *Albinuța*; *Muzicuțe*; *La fereastra cu minuni*; *Făt-Frumos*; *Curcubeul*; *Făgurași*; *Mulțumim pentru pace*; *Ceasornicul pădurii*; *Poezii de seama voastră*; *Duminica cuvintelor*; *Aproape*; *Un verde ne vede*; *Mama*. În anul 1970, împreună cu Spiridon Vengheli, a elaborat primul *Abecedar* cu litere latine din Basarabia. În anul 1988, a primit Diploma de Onoare „H. Ch. Andersen”. Până în prezent i-au apărut peste 20 de volume de versuri pentru maturi. A fost ales membru-corespondent al Academiei Române. În anii '80, poetul s-a aflat în prima linie a Mișcării de Eliberare Națională din Basarabia. Decorații: Ordinul Republicii, Medalia „Mihai Eminescu”, Ordinul Național „Steaua României”.

SUNT FERICIT CĂ AM FOST COPIL...

Într-un cântec

Mai caut și azi anii copilăriei
Într-un cântec frumos.
Cu cine oare,
Cu cine, oare
S-a jucat Dumnezeu
În copilăria sa?!

Ca pe-o cămașă albă

Îmbrac alba zi
Ca pe-o cămașă albă, nouă
De sărbătoare.
Deschisă mi-i inima
Ca brațele mamei.
Cuvântul cald și frumos
Ține loc de pâine și vin.
Luați, nu vă sfiți
Și aflați că arma noastră
Este penelul. Acest penel.
A văzut cineva cămașa albă
Uscându-se pe țeava tunului?!

Copilul care am fost

Am îmbătrânit.
Scriu caligrafic și mășcat
Ca în primul an de școală.
În fiecare dimineață
Îmi bate la geam
Copilul care am fost.
Suflu în florile de gheață
Să văd cine-i.
Sunt fericit că am fost copil.

Iată și gloria

Am spus aproape totul
despre mine.
Ca privighetoarea
Despre pădure.
Singurul lucru pe care
Pădurii aş putea să-l adaug
Este propriul mormânt.
Curat
Ca în cristelniță pruncul.
Da, viața este
Cea mai frumoasă parte
A morții
Iată și Gloria
Pe care o am dobândit:
Pâinea împodobind
Mâna copilului mic.

Cuvântul mama

Pruncii îl zuruie.
Bătrânii îl visează.
Bolnavii îl șoptesc.
Munții îl gândesc.
Fricoșii îl strigă.
Orfanii îl lăcrimează.
Răniții îl cheamă,
Iar ceilalți îl uită.
O, mamă! O, mamă!

• Portretul lui Grigore Vieru, pictat de Valentina RUSU-CIOBANU (ulei)

Sus

În munții cu brazi
Alb răsărit.
Orice necaz m-a părăsit.
Am văzut veșnicia –
Era singură.
Tăcută ca lacrima mamei.

Să mergi frumos

Fiule, să nu
Calci de sus,
Să nu încovoi spinarea.
Să mergi frumos și demn,
Și nezgomotos,
Cum merge pe obraz
Lacrima celui care-a învins.
Fiule, să nu
Lași ochiul să-ți ruginească.
Văzând, vei cunoaște,
Cunoscând, vei birui,
Biruind vei fi iubit.
Iubind,
Vei găsi drumul spre casă.

Joc de familie

Duminică dimineața
Copiii noștri amândoi
Se urcă în pat
Între noi.
Ne scot de pe degete
Palidele inele,
Le duc la ochi
Și se uită la mama și tata
Prin ele.
O, golul rotund al inelelor
Se umple atunci
De văzul copiilor luminos.
Și-n toată lumea
Nu există joc mai frumos!

Jăratecul

Suflu în jăratecul
Limbii Române,
Atent mereu
Să nu moară
Focul din vatră.
Nu sunt mai mult
Decât o simplă măicuță.

APRECIERI

„Blând și viteaz, tradiționalist și modern, Grigore Vieru ne-a lăsat un abecedar, *Albinuța*, pentru întreaga Românie de azi și de mâine”.

Eugeniu COȘERIU, Germania

„Un pom înflorit este acest minunat cântec din adâncurile ființei, numit Grigore Vieru, cel mai cunoscut și iubit de toate vârstele. Cu versurile, lui odată ce le-ai auzit sau citit, te trezești într-o zi că le știi pe de rost, în simplitatea lor măreață și întregă dăltuită de vremi și vânturi ca piatra râului și obrazul țărmlui, parcă ieșite din adâncuri anonime la vedere precum scoica într-o a-și dăruia perla...”.

Adrian PĂUNESCU

„Copilul-Poet s-a întâlnit cu Poetul-Copil. E în această întâlnire o taină și, totodată o legitate, deoarece un poet, ce se naște în copilărie, păstrează în el copilul, filosofia, sensibilitatea și psihologia acestuia chiar și în reflecțiile cele mai grave asupra vieții și existenței umane”.

Mihai CIMPOI

„Grigore Vieru este un mare și adevărat poet. El transfigurează natura gândirii în natura naturii. Ne imprimăvărează cu o toamnă de aur. Cartea lui de inimă pulsează și îmi influențează versul plin de dor, de curată și pură limpezire”.

Nichita STĂNESCU

„Cu Grigore Vieru poezia română se întoarce la izvorul curat al gândirii și simțirii poeziei populare. Asta nu înseamnă că nu este de o izbitoră modernitate, poetul fiind, prin sincronia sa cu ceea ce se scria în țară, un portdrapel pentru poezia din Basarabia. Demonstrând în cărțile sale că e un excelent poet al copilăriei, al jocului care recrează lumea, al paradisului recuperat de cel vârstnic prin candoare și fast imaginativ, Grigore Vieru a devenit repede poetul-simbol al Basarabiei, un poet căruia i se recunoaște faptul că a revigorat poezia tradițională”.

Daniel CORBU

„Principala caracteristică a poeziei lui Vieru aceasta și este: oralitatea. Dacă îl comparăm cu alți poeți din aceeași generație, observăm ușor că spre deosebire de ei toți, Vieru preferă formelor scripturale de expresie pe acelea orale. O bună parte din lirica lui e menită rostirii, având cantabilitate și o mare inocență sentimentală. Repetițiile, refrenele și linia melodică nesofisticată asigură acestei lirici un impact imediat cu ascultătorii”.

Nicolae MANOLESCU

Sărbători creștine

2/15 februarie – Întâmpinarea Domnului

Sărbătoarea Întâmpinării Domnului este interpretată ca o îndatorire a mamelor de a aduce pruncii la biserică, la patruzeci de zile după naștere, pentru molitvă și închinarea pruncilor la sfintele icoane. Mama și copilul închiupie în acest moment pe Maica Domnului cu Iisus în brațe, în templul din Ierusalim.

Mihai EMINESCU

RUGĂCIUNE

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înaltă-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupra-ne coboară,
O, Maică prea curată
Și pururea Fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila Sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,
O, Maică prea curată
Și pururea Fecioară,
Marie!

Evanghelia pentru copii

DESPRE MILOSTENIE

(Din predica lui Iisus de pe munte)

Luați aminte, să nu faceți milostenie înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei și să vă laude, altfel nu veți lua răsplătă de la Tatăl Cel ceresc. Și atunci când faci milostenie, nu trâmbița despre aceasta, cum fac fățarnicii, tu, însă, fă milostenie în taină, să nu știe stânga ta ce face dreapta. Nu te mândri că ai făcut un bine și străduiește-te să nu-ți amintești despre aceasta. Și atunci, Domnul, Care vede cele tainice ale tale, te va răsplăti. Fiți milostivi, așa cum este milostiv Tatăl vostru Cel din ceruri! (Matei 6, 1 – 4)

Pe Eminescu l-am iubit, poeziile lui sunt ca rugăciunea.

Pr. Iustin Pârvu

Fila creștină
pentru copii și adolescenți

VESTEA BUNĂ

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Lasăți copilașii să vină la mine
Marcu (10, 14.)

„Liturgia este educatorul cel mai delicat al minții, al inimii și al întregii personalități”

(Sf. Iustin Popovici)

VIEȚILE SFINȚILOR

Sfânta Muceniță Tatiana

Sfânta Tatiana, pomenită de Biserica Ortodoxă pe 12/26 ianuarie, mai este considerată și ocrotitoarea studenților. Să cunoaștem viața acestei sfinte, care definește personalitatea celor ce-i poartă numele.

Sfânta Muceniță Tatiana era de neam din Roma veche și a trăit în secolul al treilea (223-235), pe când creștinismul nu era răspândit, credincioșii fiind prigoniți și aspru pedepsiți. Tatăl ei însă era creștin și a împărtășit și fiicei sale credința în Dumnezeu. Tatiana se ruga ziua și noaptea, ajutându-i pe cei bolnavi și nevoiași, punându-se cu totul în slujirea bisericii.

A suferit mult pentru credința sa, a fost supusă unor

torturi groaznice. Până și călăii, văzând cu câtă râvnă își apăra credința, au refuzat să îndeplinească ordinul împăratului. După multe chinuri, ea a fost condamnată la moarte, iar mai târziu a fost numită sfântă, pentru că nu s-a îndepărtat de Dumnezeu, dând dovadă de bărbăție și putere. Datorită curăției în care își ducea viața, Sfânta Muceniță Tatiana a fost așezată de Biserica din Roma în rândul diaconișelor, deși nu avea mai mult de 15 ani.

Capul Sfintei Mucenițe Tatiana se găsește în Catedrala mitropolitană din Craiova, România, în aceeași raclă cu moaștele Sfântului Ierarh Nifon, patriarhul Constantinopolului, și ale Sfinților Mucenici Serghie și Vah.

Deși numele muceniței este de origine latină și derivă din numele bărbătesc Tatiuz, este foarte des folosit în spațiul slavon.

Îngerași

În fiecare dimineață, când mă trezesc, ușor,
Îngeri-mi zâmbesc vorbindu-mi cu fior.
Îmi spun povești frumoase din raiul luminat,
Mă-nvață rugăciuni cu glasul lor curat.

Sfinții ne privesc tăcuți, cu ochi mari, senini,
Ocrotind cu-a lor iubire pe toți

copilașii buni.

Să fim cu inima deschisă, curată și frumoasă,
Căci sfinții duși în ceruri ne arată

cale-aleasă.

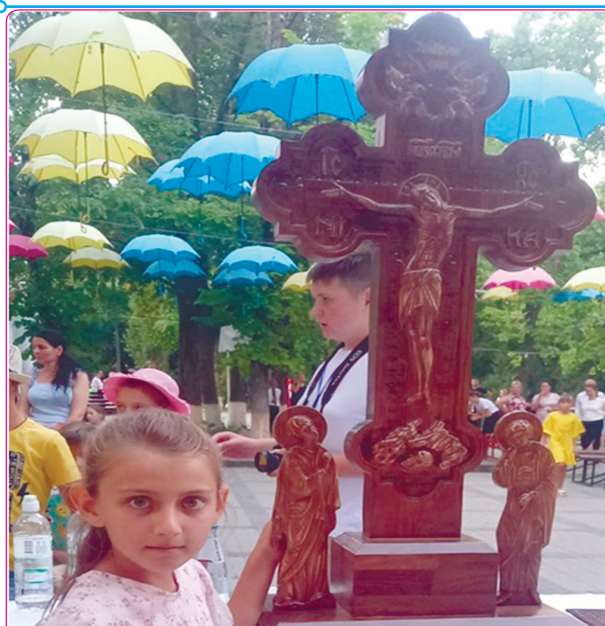
Voi, îngerași de sus, vă rog, vegheați mereu
Să ne fie somnul dulce sub aripa lui

Dumnezeu.

Iar când zorii se ivesc, cu razele lor aurii,
Mulțumiri să învățăm, cât suntem copii.

Victoria ROMANDAȘ,
elevă în clasa a III-a „A”

la Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”
or. Drochia

Victoria ROMANDAȘ a fost apreciată cu locul I la concursul de poezie din cadrul Festivalului „Bucuria Credinței”, care a avut loc la Drochia. În imagine o vedeți cu trofeul câștigat – un Crucifix din lemn, creat de meșterii atelierului condus de ierodiaconul Afanasie de pe lângă Mănăstirea din s. Nicoreni.

Pilde ortodoxe pentru copii

Amintirea celor bune

Doi prieteni mergeau împreună prin deșert. La un moment dat, cei doi s-au certat și unul dintre ei i-a dat celuilalt o palmă.

Deși îndurerat, cel care a primit palma nu a zis nimic, ci a scris pe nisip: „Astăzi, prietenul meu cel mai bun mi-a dat o palmă”.

Au continuat să meargă până au ajuns la o oază, unde au hotărât să se oprească pentru a se răcori. Cel care fusese palmuit era să se înece, dar prietenul său l-a salvat. După ce și-a revenit, a scris pe o piatră: „Astăzi, prietenul meu cel mai bun mi-a salvat viața”.

Atunci, cel care îi dăduse palma, dar îi și salvase viața, l-a întrebat:

– După ce te-am lovit, ai scris pe nisip, iar acum ai scris pe o piatră. De ce așa?

– Când cineva ne rănește, trebuie să scriem pe nisip, unde vântul uitării le poate șterge pe toate. Dar când cineva ne face un bine, trebuie să săpăm această amintire în piatră, de unde nici un vânt nu o poate șterge vreodată, i-a răspuns prietenul.

Aniversări Gheorghe DONI - 70

Gheorghe DONI s-a născut la 6 februarie 1955, Brăviceni, Orhei. Studii: Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, secția Jurnalism (1979); Școala de Limbi Moderne a Centrului Educațional „Pro Didactica” din Chișinău (1997).

Debut editorial: *Altarul deziluziilor*, 1995.

Cărți publicate: *Altarul deziluziilor*, poeme, Ed. Museum, Chișinău, 1995; *Revelațiile scribului*, poeme, Ed. Pontos, Chișinău, 2018; *Totul e altfel decât știm că este*, poeme, Ed. Pontos, Chișinău, 2019; *Două voci/ Dva golosa, versuri*, ediție română-rusă, în colaborare cu Liuba Feldșer, Ed. Pontos, Chișinău, 2020; *Ochii demiurgici ai iubirii*, poeme, Ed. Pontos, Chișinău, 2021.

Premii: Premiul „Debut” al Salonului Național de Carte, ediția a V-a, Chișinău, 1996, pentru volumul de poezie *Altarul deziluziilor* (Ed. Museum, Chișinău, 1995); Premiul

Relații Culturale 2020 al Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul Fondului Literar al scriitorilor din Republica Moldova pentru cartea de poezie *Ochii demiurgici ai iubirii* (Ed. Pontos, Chișinău, 2021).

Gheorghe DONI

Închinare cărții

Carte de gândire,
Carte de uimire,
Tu-mi redai privirii
Clipa fericirii.

Tu mă-nveți, cuminte,
Să citesc și-o floare.
Fila ta cu buchii
N-are asemănare.

Din cuvinte simple,
Din cuvinte-alese
Un tărâm de vise
Fila-n buchii țese.

Tu mă-nalți la ceruri
Sau mă porți prin lume,
Multe înțelesuri
Îmi arăți anume.

Carte de gândire
Și de-mbogățire,
Tu dai roade bune
Cui vrea să le-adune.

Parcă-mi spune mama,
Parcă-mi zice tata –
Câtă-nțelepciune
Mi se dă de-a gata!

Eu, ca la icoană,
Mă închin doar ție,
Carte de gândire
Și de-nțelepțire.

Lecția de viață

Păstrează-ți mintea rece
Și inima fierbinte –
Cum timpu-n grabă trece,
Tu mergi tot înainte.

Un om, la întâlnire,
Să știi a-l bucura –
Doar fapte de-nfrățire
Să-nscrii în calea ta.

Iar dacă unii, poate,
Nu te-nțeleg, te-acuză,
Iubirea ta în toate
Să-ți fie călăuză.

Păzește și admiră
Ce crește-n frumusețe,
Cu bucurii aspiră
Să-nvingi orice tristețe.

De te lovește soarta,
Fii pregătit și-ndură,
Nu cuteza ca fapta
Să-ți-o îndrepti prin ură.

Să ai în orice clipă
Cuvânt de-mbărbătare.
Căzând, tu te ridică,
Să te înalți mai tare.

Cum timpu-n grabă trece,
Tu mergi tot înainte –
Păstrează-ți mintea rece
Și inima fierbinte.

De leagăn

Cerul e-mpânzit de stele,
Hai adormi și tu cu ele.
Să ai somnul liniștit,
Puiul mamei mult iubit.

Dorm de-acuma fluturașii,
Gâzele și iepurașii,
Păsărelele, mieluții,
Ariceii și ieduții...

Toți și toate dorm în noapte,
Dormi și tu-n a' mamei șoapte.
Să crești mare și voinic,
Ca brăduțul pe colnic.

De nimic să nu ai teamă,
Căci ai tată și ai mamă,
Și ai țara lângă tine –
Să crești șoimul ei de mâine.

Dormi în tihnă, somn ușor,
Scumpul mamei puișor.
Dormi în pace, liniștit,
Îngerășul meu iubit...

Mama

Lui Grigore Vieru

Ce minunată e șoptirea
Din unda dulce de izvor!
Așa de dulce-i numai mama
Cu glasul ei mângâietor.

Iubim căldura cea solară
Ca pe a rumenitei pâini,
Nimic însă nu se compară
Cu cea din ale mamei mâini.

Ni-s dragi și stelele din ceruri
Cu ochii lor strălucitori,
Dar cei mai dragi și scumpi
pe lume

Sunt ochii mamei iubitori.

Noi știm, că sfântă e lumina
Din harul cerului divin,
Dar sfânt este și chipul mamei
Și-n fața ei eu mă închin.

Arborele genealogic

În nesfârșitul fluviu al timpului
ai răsărit și tu pe-un ram
din vigurosul arbore al vieții,
purtând în cuget aște

de cuvânt
din frumusețea unui neapus
tezaur,
cu înfloriri de cântece în trup,
cu cerul vetrei reflectat adânc
în apele preazbuciumatului
tău suflet,
iar în gândiri – cu dealuri și
câmpii

cu rodii ce-s crescute
din acestea.

Cui datorăm acest neprețuit
miracol
de-a fi și-a locui îngemănați
cu razele luminilor cerești
și cu neistovitele minuni
terestre?

Esența părinteștilor iubiri
ascunsă e în inimile noastre –
să o purtăm nestinsă-n
lungul drum,

Referințe critice

Poetul Gheorghe Doni este o prezență de mult remarcată în cohorta breslei scriitoricești basarabene. În cartea „Revelațiile scribului” (Ed. Pontos, 2018) ni se dezvăluie o individualitate poetică complexă, cu certe calități artistice, susținute de o erudiție vastă și un temperament poetic autentic. (...) Dacă în volumul său de debut, „Altarul deziluziilor” (Ed. Museum, 1995) poetul își enunța mesajele, acestea „constituindu-se ca un jurnal al sentimentului erotic, ca o „factologie” a sufletului stăpânit de deziluzii, speranțe și interogații existențiale” (Arcadie Suceveanu), atunci în noul volum invocațiile, pledoariile și revelațiile capătă un diapazon mult mai larg, mai profund și vizionar. Cu cât sondează mai adânc lumea lăuntrică, cu atât dezvăluie mai plenar panorama lumii din afară. O lume marcată de mari probleme și frământări. Adept al paradigmei postmoderniste, utilizând cu dezinvoltură versul liber și așezându-l în coloane poetice bine ritmate, cu un discurs preponderent meditativ-filosofic, poetul Gheorghe Doni propune cititorilor o lucrare de autentică valoare artistică, pe care am putea să o considerăm „carte-des-tin” a autorului.

Ion CIOCANU

Gheorghe Doni include în volumul „Totul e altfel decât știm că este” (Ed. Pontos, 2019) o poezie în memoria lui Grigore Vieru, poet plecat după noi frumuseți astrale și cinstește dulcele stil clasic printr-o Odă Uniunii Străbune.

Sunt două poeme axiale, deoarece autorul pune preț pe poezia ce elogiază sfintele valori ale noastre – maternitatea, limba, Eminescu, credința în bine, frumos și adevăr – și pe simplitatea exprimării, pe ceea ce e în spiritul lucrării Naturii, adică pe firesc și organic. Evită, prin urmare, versul abscons, sofisticat, construit.

Lectura poeziilor lui Gheorghe Doni ne înseninează, ne liniștește cu tonalitatea ei stenică și totodată ne neliniștește, atrăgându-ne atenția că suntem neuniți ca neam și certați cu Natura, indiferenți față de ceea ce – zice poetul – înseamnă îndepărtarea de cele sfinte.

Acad. Mihai CIMPOI

Este un poet valoros și un traducător de excepție, prodigios și pasionat, mai ales, al creațiilor celor mai importanți poeți ruși din sec. XIX și XX. Bun cunoscător al limbii și poeziei rusești, Gheorghe Doni cultivă o poezie imagistică, meditativ/confesivă și ușor elegiacă, de sensibilă descendență eseniană, ca foarte mulți dintre poeții moldoveni, ca, păstrând proporțiile, și cunoscutul și apreciatul poet Grigore Vieru, de altfel. Moto-ul întregii sale creații lirice ar putea fi, indubitabil, memorabilul vers „Sunt ultimul poet cu satu-n glas” al marelui poet Serghei Esenin, pentru a sugera *ab inițio* cititorilor săi tematica fundamentală și motivele poetice predilecte: universul aparte, fascinant, mitic, al satului tradițional, veritabila dramă a dezrădăcinării, dorul mistuitor, obsesiv, de părinți, evocarea paradisiacului cadru natural surprins în succesiunea cosmică a anotimpurilor, a datinilor, obiceiurilor și credințelor locului, etc.

Victor RUSU

(Drobeta-Tutrnă Severin, România)

Nr. 2 (143) **ÎnVaȚă** **Să Fii MARE** editie pentru adolescenți

Coordonator de pagină: Octombrina ONOFREI

Pretext pentru meditație

CE SĂ FACI CU TIMPUL LIBER?

Adolescenții de azi dispun de mai mult timp liber, de mai puține responsabilități și de mai puțină supraveghere decât cei din generațiile trecute.

Nu e ceva ieșit din comun să vezi tineri stând degeaba în preajma casei, în parcuri sau în alte locuri. De obicei, ei nu fac decât să vorbească și să se distreze. Dar uneori mai apar probleme. Mulți dintre ei se plictisesc și caută ceva „ieșit din tipar” de făcut, astfel încât pot să se implice în activități nepotrivite, periculoase sau ilegale.

Numărul tot mai mare de adolescenți care nu au nimic de făcut se poate datora vieții urbane și lipsei utilității în familie. Unii tineri sunt educați de a ajuta părinții în familie, iar cei care locuiesc la țară trebuie să se ocupe de gospodărie, astfel acumulează cunoștințe și abilități folositoare și nu au timp să intre în necazuri.

În plus, unii părinți lucrează mult peste program sau au un serviciu departe de casă, iar copiii trebuie să-și găsească singuri o ocupație.

Adolescenții consideră că au nevoie de timp liber pe care să-l petreacă alături de prieteni, relaxându-se, discutând, distrându-se. Dar, totodată, trebuie să învețe cum să-și găsească activități interesante, utile și educative pentru orele de răgaz. Din păcate, nu toți copiii știu să-și găsească activități potrivite, nu toți știu să se abțină de la lucrurile nepermise, așa cum nu toți știu să-și aleagă prietenii cu care să stea.

Mai e ceva. Pentru a evita ca adolescenții să se implice în activități periculoase în timpul liber, este necesar să fie organizate discuții cu ei despre pericolele posibile: despre fumat, pornografie, droguri, presiunea grupului, dependența de calculator.

Părinții, profesorii, bunicii consideră necesar să învețe adolescentul să fie responsabil și să-și petreacă timpul liber într-un mod plăcut și sigur. E nevoie de a fi stabilite anumite reguli, de exemplu, ora la care ele-

vul trebuie să fie acasă când vine de la lecții, treburile casnice pe care le are de făcut etc. Dar și intenția de a câștiga, prin muncă, anumite privilegii sau mai mulți bani de buzunar este binevenită. Desigur, cu permisiunea de a-și cheltui banii așa cum vrea adolescentul.

Evident, că i-ar plăcea să participe la luarea unor decizii de familie, dar pentru asta trebuie să dea dovadă de responsabilitate și seriozitate.

Sursa: perfecte.ro

Strict confidențial

PRIMA DRAGOSTE: pierderea inocenței sau a virginității?

Se spune că prima dragoste înseamnă, atât pentru el, cât și pentru ea, o pierdere a inocenței. Fiindcă, arareori prima dragoste se concretizează într-o relație pe termen lung.

Prima dragoste este frumoasă, crezi că va fi veșnică, dar nu rezistă prea mult timp. Ea se consumă intens, ca flacăra unei lumânări, și apoi trece în registrul amintirilor frumoase, dar, în egală măsură, frustrante. Este frumos, pentru că a fost pentru prima oară, dar este frustrant, fiind-

că n-a trecut examenul timpului.

E foarte ciudat cum funcționează mintea omului. Prima dragoste se consumă, de obicei, în adolescență, o perioadă în care vrem libertate și independență. Și totuși, ne dorim cu toții ca prima dragoste să dureze veșnic. Mai suntem și

dezamăgiți că realitatea nu s-a pliat pe această himeră. Iată o veritabilă contradicție. O dovadă de imaturitate specifică vârstelor crude.

După falimentul aproape inevitabil al primei relații amoroase, ne considerăm respinși, fără valoare. Cu alte cuvinte, credem că ne-am pier-

dut inocența... Nimic mai fals! Inocența ne-o pierdem doar dacă, în urma acestor nefericiri adolescente, sufletul nostru se acrește și ajungem să contaminăm cu acest ferment următoarele iubiri, cele care au reale șanse de a fi cu substanță.

Și mai există un mit, pe care-l consideri adevărat: că poți trăi prima dragoste fără să-ți pierzi virginitatea. Desigur că

e un concept promovat, mai degrabă, de fete decât de băieți.

Mai rămâne o întrebare esențială: prima dragoste te face mai matur? Știi că ai trăit cu adevărat prima dragoste, dacă nu ți-ai pierdut virginitatea și/sau inocența? Și dacă ți-a rămas suficiență inocență, vei găsi, cu siguranță, și iubirea cea mare, e doar o chestiune de timp.

Sursa: perfecte.ro

Educația economică – un MOFT sau o NECESITATE?

„Performant este omul care se perfecționează mereu pe sine și învață neconținut pe alții și de la alții”

(Nicolae Iorga)

Scopul principal al studierii Educației economice în mediul școlar de orice nivel, dar mai ales atunci când copilul atinge vârsta adolescenței, este formarea tinerilor cu o cultură economică dezvoltată, capabili să posede un set de cunoștințe, să comunice cu semenii în acest context, să utilizeze competențele necesare pentru rezolvarea unor probleme economice cotidiene, în acest fel integrându-se activ în viața societății.

Educația economică e declarată de UNESCO ca una dintre noile educații, ce îi face pe elevi să înțeleagă problemele din cotidian, îi ajută să identifice și să evalueze consecințele deciziilor personale. Alăturarea celor doi termeni, educație și economie, își are explicația în sensul pe care îl comportă noțiunea de economie, fiind abordată încă de Xenofon (430–354 î.Hr.) în lucrarea care studiază aspecte economice ce țin de gospodărie „Oeconomicus”, ca „știința ce trebuie să țină cont de regulile etice, rațiunea ei fiind Binele”.

Astăzi, educația economică e privită ca o dimensiune a educației integrale, bazată pe pilonii educației: a ști, a face, a fi, a conviețui.

Educația financiară, ca parte componentă a educației economice, reprezintă un ansamblu de abilități și informații utilizabile unei persoane individuale spre a gestiona într-un mod corect și eficient resursele economice financiare.

Creșterea interesului pentru finanțele personale este acum un obiectiv al programelor de educație economică și financiară organizate de stat în instituțiile de învățământ din republică. Noua educație proiectată prin prisma aspectelor financiare validează construirea unui viitor financiar de succes, fundamentat pe conceptele gestiunii inteligente a surselor bănești precum „economisire”, „investiție”, „datorie”, termeni care asigură sentimentul general de bunăstare financiară și încredere în sine.

(va urma)

Olga ENACHI, profesoară de discipline economice, grad didactic întâi, CNC al ASEM

DATINA STRĂBUNĂ

Ediție de etnografie și folclor

Nr. 2 (105)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Personalități care au promovat IA

Regina Maria a României a fost una dintre marile promotoare ale portului tradițional, pe care l-a iubit și ale cărui piese le-a purtat cu eleganță. Au rămas numeroase fotografii care atestă dragostea Reginei pentru ia românească.

De asemenea, **Maria Tănase**, „Pasărea Măiastră a muzicii românești”, a fost nedespărțită de portul popular. Maria Tănase, excepționala noastră interpretă de muzică populară, ușoară, lăutărească și de romanțe, a făcut ia cunoscută în întreaga lume.

Smaranda Brăescu, prima femeie parașutistă cu brevet din România, campioană europeană și mondială la parașutism, considera portul popular cel mai potrivit costum de gală, atât în țară, cât și în străinătate. Cele două costume, expresie a artei portului popular din zona Argeșului și Sucevei, care au fost purtate la festivități și recepții de către Smaranda Brăescu, astăzi fac parte din colecția Muzeului Național de Istorie a României.

CÂT NE PĂSTRĂM TRADIȚIILE, EXISTĂM CA POPOR

Cunoscându-ne istoria și tradiția, ne cunoaștem identitatea, iubim țara și neamul. Totodată, devenim mai sociabili, mai empatici, mai iubitori de om și de viață. Pe meleagurile stropite de sudoarea și sângele strămoșilor, nu putem uita frumoasele datini și obiceiuri lăsate din străbuni.

O tradiție milenară a poporului nostru este șezătoarea, care, mai ales în zilele lungi de iarnă, aduna grămăjoară oamenii din comunitate. La fel ne-am întrunit și noi, în seara de Sfântul Andrei. Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Or. Fălești a fost gazda unei inedite șezători, organizată cu măiestrie de profesoara de educație muzicală, Mihaela Țurcan, împreună cu elevii din clasele a VIII-a.

Ne-au fost alături partenerii noștri, profesori de la Școala de Muzică din oraș, care

au interpretat împreună cu elevii cântece populare. Iar decorul deosebit, în stil tradițional moldovenesc, a fost organizat cu aportul Muzeului raional „Lazăr Dubinowski”. De asemenea, Palatul de Cultură „Mihai Volontir” ne-a oferit costume populare.

Această seară a devenit un loc de adunare și de împărtășire a poveștilor, a învățăturilor și a cântecelor. Pe bună dreptate, șezătoarea este considerată un altar al tradiției, unde trecutul prinde glas prin povești și cântece. Ea dă continuitate valorilor tradiționale, care se transmit cu iubire și respect de la o generație la alta. Elevii participanți au pus mult suflet, talent, originalitate în fiecare cuvânt rostit, gest, cântec pentru a da culoare sărbătorii. Ne-am convins că atâta timp cât ne trăiesc tradițiile, existăm ca popor în lume.

Farmecul unei atmosfere inedite a fost savurat de spectatori, printre care membrii comisiei de atestare, dl Ion Perdevăra, specialist principal al DGE, părinți, cadre didactice. Cu toții au apreciat această sărbătoare de suflet și i-au încurajat pe elevi să practice și pe viitor șezătorile, acest ritual al neamului, să păstreze vii comorile noastre spirituale.

Maria TESCĂRU,
director adjunct
la Liceul Teoretic
„Mihai Eminescu”
or. Fălești

• Vărajitul de Sf. Andrei

POVEȘTEA IEI

De când purtăm IE?

Povestea iei este mai veche decât am crede. Începuturile ei vin din perioada existenței culturii Cucuteni, cea mai veche civilizație a Europei (5.200 – 3.200 î. Hr.), localizată în Moldova, nord-estul Munteniei, sud-estul Transilvaniei și Basarabia. Reprezentanții acestei civilizații practicau activități meșteșugărești casnice, precum țesutul și olăritul. Istoricii au atribuit purtarea acestei haine, pentru prima dată, cucutenenilor.

IA românească înseamnă...

Din punct de vedere etimologic, cuvântul *ie* – *cămașa tradițională a portului românesc*, derivă din latinescul *Tunicae lineae*, care înseamnă tunică subțire, purtată direct pe piele.

Astăzi, cele mai multe modele sunt realizate din bumbac, însă, pe vremuri, femeile foloseau pânza de in sau de cânepă. Broderiile erau întotdeauna complexe și bogate, având culori vii și uneori chiar aplicații strălucitoare din paiete și mărgele.

Dacă pentru noi, astăzi, modelele brodate pe ii sunt abstracte și fără o însemnătate anume, pe vremuri cămașa era plină de simboluri despre care se credea că au puterea de a-i feri pe purtători de necazuri, farmece și spirite rele.

Lunile anului în tradiția populară

FĂURAR – hotar între anotimpuri

Luna lui **Februarie** - **Făurar** reprezintă un hotar între anotimpuri, o perioadă de tranziție către un nou început, pregătirea pentru trezirea naturii. Acum se trezesc la viață și florii iubirii. Lăsând la o parte sărbătoarea „de import” a Sf. Valentin, Dragobetele e mult așteptat de tinerii îndrăgostiți care mai respectă încă tradițiile neaoșe. Fiul Dochiei sau Năvalnicul fură inimi. Se spune că, pe 24 februarie, tinerii trebuie să se întâlnească, pentru a rămâne îndrăgostiți tot anul.

În aceeași zi în care creștinătatea celebrează Întâmpinarea Domnului (2/15 februarie), în tradiția folclorică există Stretenia sau Ziua Ursului. Dacă ziua e însorită, se spune că ursul iese din bârlog și, văzându-și umbra, se sperie și se retrage imediat. Acest gest semnifică prelungirea iernii cu încă șase săptămâni. Dacă cerul e înnorat, ursul nu-și vede umbra, rămâne afară și astfel prevestește apropierea primăverii.

Prietenia lui Februarie

(legendă)

Odată, Februarie l-a poftit pe Mai la dansul în ospeție. Era o zi cu mult omăt și un ger mare, de crăpau ouăle de corb în cuib. Luna Mai, știind că Februarie îi zvăpăiat și nestatornic, cu toane și capricii, pune căruța în sanie, înhamă caii și pornește la drum.

Nu merge mult, că Februarie unde o întoarce într-o căldură, de s-a topit mai tot omătul și curgeau șiroaie pe drum. Sania s-a oprit, pe glod, vezi bine, ea nu poate merge. Atunci luna Mai pune sania în căruță și merge mai departe. În așa fel, când cu sania în căruță, când cu căruța în sanie, luna Mai ajunge la casa

lui Februarie, în musafirie. Februarie, când și-a văzut prietenul venind într-un hal fără de hal la petrecere și fiindu-i rușine de oaspeți, îi zise amenințător:

– Că ai venit la casa mea îi tare bine, sunt mulțumit. Da, iaca, pentru că m-ai făcut de răs în fața musafirilor, ți-oi reteza mustățile, ca să mă ții minte!

De atunci, în luna Mai uneori se întâmplă să fie ger, de îngheață florile în grădină. Și atunci în popor se spune că Februarie îi retează lunii Mai mustățile.

(Din culegerea
„Folclor din satul Dinăuți”
de Ion Bejenaru)

SPORTIVII ANULUI

RECORD STABILIT
DE SPORTIVII MOLDOVENI

Anul 2024 a fost foarte semnificativ pentru mulți dintre sportivii moldoveni care au luat un număr record de 731 de medalii la competiții olimpice, paralimpice și neolimpice, demonstrând performanțe remarcabile pe scena sportivă internațională.
Sursa: noi.md

La Gala Sportului 2024, organizată de Ministerul Educației și Cercetării, au fost premiați cei mai valoroși sportivi și antrenori ai Republicii Moldova. Printre cele mai notabile rezultate se numără medalii obținute la Jocurile Olimpice de la Paris, inclusiv o medalie de argint și cinci medalii de bronz, consolidând poziția țării pe scena internațională. Printre cei mai distinși sportivi se numără: Denis Vieru și Adil Osmanov, care au obținut două medalii de bronz la judo, la Jocurile Olimpice de la Paris 2024, marcând o premieră pentru Republica Moldova. Anastasia Nichita a cucerit medalie de argint la aceleași jocuri, devenind un simbol al succesului moldovenesc.

Serghei Tarnovschi, campion european și mondial, a mai adăugat o medalie de bronz în lista victoriilor sale. La Jocurile Paralimpice, Ion Basoc a primit medalie de argint la para judo, iar Oleg Crețul a câștigat bronzul, cucerind primele medalii din istoria sportului paralimpic din Moldova.

Guvernul Republicii Moldova a oferit premii financiare considerabile. De asemenea, antrenorii, medicii și maseurii au fost și ei recompensați pentru contribuțiile lor în succesul sportivilor. Președinta Maia Sandu a subliniat impactul sportiv în promovarea imaginii țării, iar ministrul Educației și Cercetării Dan Perciun a evidențiat rolul sportului în unificarea națiunii, chiar și în contextul geopolitic complicat.

CAMPIONATUL EUROPEAN DE KETTLEBELL

Performanțele juniorilor noștri

Republica Moldova a fost reprezentată de 20 de sportivi, un record în istoria participării țării noastre la aceste competiții. Aceștia au revenit acasă cu 25 de medalii.
Sursa: ziuadeazi.md

La categoria seniori, cel mai bun rezultat l-a înregistrat Nicolae Frangu, care s-a situat pe locul I la proba ciclul lung și pe locul II la proba smuls, durata 12 min.

Cu titlul de vicecampioni europeni la această categorie de vârstă s-au ales Mihail Munteanu, la proba ciclul lung clasic și ciclul lung, durata 30 minute, iar Dumitru Prodan s-a clasat pe treapta a treia a podiumului la proba smuls, durata 12 minute.

Sportivii noștri au obținut rezultate extraordinare și la categoria de vârstă juniori.

Astfel, Andrieș Maxim a cucerit medalie de aur la proba aruncat și smuls, ambele la durata de 30 de minute. La ultima probă, sportivul în vârstă de 17 ani a avut rezultatul de 350 de repetări, cu greutatea halterei mici de 24 kg, ceea ce constituie un record național la această categorie de vârstă.

O altă performanță notabilă a reușit să atingă Alexandru Zibritchi, care a fost demn de locul I în concursul probei de smuls, cu rezultatul de 454 de repetări cu haltera mică de 16 kg, și pe locul II la proba ciclul lung. Două medalii de argint au fost aduse la categoria de vârstă U-18 de către Gheorghe Julei și Iurie Donighevici, iar o medalie

Medaliații împreună cu antrenorul

de bronz a fost cucerită de Denis Cojocar.

Cel mai tânăr reprezentant al Republicii Moldova la Campionatul European de Kettlebell a fost Mihail Munteanu. În vârstă de 12 ani, acesta a completat podiumul de premieră la proba smuls, durata 30 minute, reușind să execute 105 repetări cu greutatea halterei de 16 kg.

Alte șase medalii de aur au fost cucerite de sportivii moldoveni în concursul de Parakettlebell. Sergiu Borș, Andrei Valențir, Mihail Țurcan, Denis Raiul au devenit campioni europeni, iar Ștefan Roșca și Valeriu Buruian și-au trecut în palmares titlul de vicecampioni continentali.

La categoria Masters, s-a impus în competiție Mihail Su-

provici, care a cucerit medalie de aur în proba biatlon clasic și aruncat, durata 30 minute. La aceeași categorie de vârstă, Nicolae Birliba și Sergiu Holm au devenit vicecampioni europeni.

Cu ocazia Campionatului European de Kettlebell și Parakettlebell, s-a desfășurat ședința Federației Internaționale de Kettlebell WKSF, la care s-a discutat găsirea de către Republica Moldova a Campionatului European de Kettlebell și Parakettlebell 2025, programat pentru luna decembrie.

Deplasarea lotului național la Campionatul European de Kettlebell și Parakettlebell de la Pescara, Italia, a fost posibilă cu suportul financiar al Ministerului Educației și Cercetării.

Sport News

ȘASE MEDALII pentru
LUPTA LA BRÂU

Sportivi din Republica Moldova au obținut șase medalii la Campionatul Mondial de luptă la brâu, versiunea ucraineană.
Sursa: moldpres.md

• Învingătorii campionatului

Pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere au urcat Maxim Iuhnevici (90 kg, Bălți), la masculin, și Vera Zorea (52 kg, Călărași), la feminin.

Tot în concursul feminin, Marinela Burcă (57 kg, Călărași) și Alina Burghilea (78 kg, Călărași) au intrat în posesia medaliei de argint, iar Constantin Zorea (70 kg, Călărași) și Lucian Brai (80 kg, Călărași) s-au clasat pe locul III.

La Campionatul Mondial la luptă la brâu, versiunea ucraineană, au participat circa 200 de sportivi din 23 de țări.

Competiția s-a desfășurat la sfârșitul anului 2024, la Vilnius, Lituania.

CICLISM

Campionii bălțeni

Recent, la Chișinău, s-a desfășurat etapa finală a Cupei Școlii Specializate de Ciclism, competiție în cadrul căreia sportivii din Bălți, Kiril Grigoriev și Semion Micicovschi, au obținut medalii de argint. Performanțele lor deosebite le-au adus, de asemenea, titlul de campioni finali ai turneului.
Sursa: esp.md

La această etapă, or. Bălți a fost reprezentat de elevii ai Școlii Sportive a Ministerului Educației și Cercetării și ai Școlii Sportive Specializate nr. 1.

Kiril Grigoriev a concurat la categoria „cadeți juniori” și a obținut medalie de argint la această etapă, câștigând, totodată, titlul de campion final al turneului în clasamentul general.

Semion Micicovschi, la categoria „cadeți”, a reușit și el să câștige argintul, devenind campionul final al competiției la categoria sa. Ambii sportivi sunt antrenati de Serghei Russu, care

s-a declarat mulțumit de rezultatele elevilor săi.

„Au fost și alți sportivi din Bălți care au participat la competiție, însă forța și experiența lor nu au fost suficiente pentru a ajunge în top. Avem mari speranțe pentru anul viitor – ne vom antrena intens și suntem încrezători că vom obține rezultate și mai bune. Suntem recunoscători părinților, administrației școlilor sportive din Bălți, prietenilor și Ministerului Educației și Cercetării pentru sprijinul oferit. Acest suport ne-a motivat să ne atingem obiectivele și să avem realizări deosebite”, a declarat antrenorul.

Micii campioni Kiril Grigoriev și Simion Micicovschi împreună cu antrenorul

Versuri de Grigore CHIPER

Declin

Totul e un plan înclinat,
un deal pentru bilele albe,
o vale pentru bilele negre.
La început coborârea e lină
și inconștientă,
apoi tot mai firească.
Mai întâi, e declinul buneilor,
apoi al părinților noștri
sau, pur și simplu,
declinul altora.
E ca și cum ai privi prin hubloul
spre o aeronavă aprinsă
fără să bănuiești
că și vasul în care te afli
mocnește
la început în inconștientul tău,
apoi arde tot mai real și
mai aproape.

Calendar

Oamenii nu ar trebui
să numere anii,
nici pe ai lor,
nici pe ai altora.
Niciun fel de numărătoare,
niciun fel de calendare,
niciun fel de ani.
Probabil că așa a fost până
la Hristos,
pentru că altminteri nu
îmi închipui
cum ai putea să numeri
anii înapoi
spre zero.

Timp înzăpezit

Lunile de iarnă nu trec greu
dacă nu e ger și nici zăpadă.
E doar waste land după ce
vântul mătură ultimele frunze.
E doar vagul acela pe care
îl întâlnești printre rândurile
unei cărți
sau în cel de al 25-lea cadru
al filmului.
Ți-am scris câteva note
rămase fără ecou,
pentru că, atunci când iarna
nu e ger și nici nu ninge,
totul patinează în gol.
Cel mai bun gând care
îmi vine în minte
e să aștept și să sper
că iarnă viitoare va ninge
și timpul va încetini.
Ne vom putea întoarce
în trecutul
care arată mereu înzăpezit.

Geocentrică

Lui Terry Pratchett

Vrei să plecăm
și să trăim ca în benzile
desenate?
Desigur,
vreau să evadesc
și să nu mă simt
pus la peretele Europei.
Mi-am luat bilet la clasa a doua
care mai mult stă decât
înaintează.
Pe cer curg norii,
iar pe jos se reflectă seceta.
Și a fost noapte!
E fraza biblică ce se repetă
cu regularitate,
căci nu se știu
gândurile nimănui.
Voi rămâne aici
ca într-un loc
în care Pământul, nu Soarele,
e în centrul Sistemului.

Pe vremea coronavirusului

Pentru a nu șterge câteva luni
din viață,
poate voi privi niște filme
mai rar vizionate,
nu neapărat japoneze,
niște filme
pe care le-aș fi privit demult
dacă m-aș fi născut în altă parte.
Poate voi citi o carte
despre un grup de personaje
prea reverențioase,
ca să nu observ undeva
în spatele lor
aceeași viață grosieră.

Poate vom ieși în parc
amândoi,
vom merge pe alea renovată,
fără să facem nimic altceva,
întrucât și în felul acesta
se poate acoperi un vid.

Iarnă

Îmi place să ningă noaptea
la geamul luminat de zăpadă
sau să ningă ziua,
într-o zi fără program.
N-am putut să descriu
niciodată ninsoarea
din cauza fulgilor grăbiți.
Ninge și e o ninsoare
de sfârșit de februarie
sau început de martie,
de aceea mă uit la
prognoza meteo
ca să constat
că mai pot sta la geam vreo oră
după care zăpada se va muta
în fotografii și tomberoane.

Desen de Teodor MIHAILOV,
elev, -mun. Chișinău

POVESTE POPULARĂ

A fost odată un moșneag –
„Tuști! în oala cu chișleag”.
Moșul mai avea și babă –
Tuști și-aceea-ntr-o cocioabă.
Ș-apoi mai avea și-o fată –
Tuști! și aceea sub covată.
Mai avea și un fecior –
Tuști! și-acela în cuptor.
Moșu-avea și un nepot –
Tuști! și-acela sus, în pod.
Mai avea și o nepoată –
Tuști! și aceea-ntr-o găleată.

.....
Și v-am spus povestea toată!

FII ATENT!

Ai pornit în zori la școală
Și-ai ajuns la semafor,
Numai la culoarea verde
Poți să traversezi cu spor.

Ai ieșit cu bicicleta
Să te plimbi... Deci fii atent!
De-o să fii cu ochii-n patru –
N-o să știi de accident.

Dacă pleci să joci cu mingea
Și-ai ajuns să treci un drum,
Ține mingea subsuoară,
Nu-i da drumul nicidecum.

N-am să-nșir aici mai multe.
Un proverb să știți, copii:
De pășești cu pază bună –
De primejdii n-o să știi!

• Autografe de la scriitor

ADRIAN CEL FERICIT

Fericit e Adrian –
I-au luat un nou ghiozdan:
Cu curele-ncrucișate,
Lacâte sofisticate.
Are trei despărțituri:
Una pentru prăjituri,
Alta – pentru ceai și mere,
Pâine cu magiun și miere.
În despărțitura mică –
Un caiet și-o cârtică.

.....
E repaosul cel mare,
Gura cere de mâncare:
Din ghiozdan grozav miroase,
Vai! Și cheile-s... acasă!

Versuri noi de Titus ȘTIRBU

SCRISOARE DIN GRECIA

Scumpă, draga mea bunică,
Îți trimit o scrisorică,
Un mesaj prin internet
Știu că te descurci încet.
Eu învăț în limba greacă,
Limba greacă-mi este dragă.
Ea aicea e stăpână,
Dar n-o uit pe cea română.
Îți voi spune, bunicuță:
În odaie, pe măsuță,
Lângă florile din glastre –
Am drapelul țării noastre.
E micuț, de-o șchioapă bună,
Și cu stema cât o prună.
Deseori îl iau la școală,
Povestesc de el cu fală.
Tricolorul ne unește...
El mereu îmi amintește
De căsuța din Sălcuța
Și de tine, bunicuță!

PRIETENUL MEU, CĂȚELUȘUL BETU

Am un foarte bun prieten
Și mi-i tare-tare drag.
Vin acasă de la școală –
El m-așteaptă lângă prag.

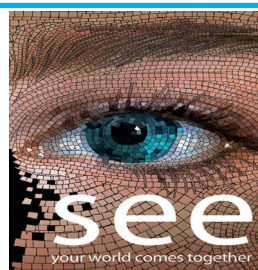
Îl mai scarpin la burtică,
Mă mai joc cu el un pic...
Dar vă spun: de la o vreme,
Nu mai înțeleg nimic.

Zilnic, cum deschid portița,
El se uită-n ochii mei,
Nota din agendă-mi spune:
„Ham!”, „Ham!”, „Ham!”
Azi ai un „trei”!

Am primit un „doi” deunăzi..
Ei, se-întâmplă uneori.
Cum de află? La întâlnire –
A lătrat de două ori.

Am adus și-un „zece”-acasă,
Și, mă credeți pe cuvânt,
A lătrat, șezând în coadă,
Fix de zece ori la rând.

Pe cățel în cheamă Betu.
Vai! Uitasem să vă spun.
Îmi cuvântă numai mie,
Căci îi sunt prieten bun.

MOZAIK

Ediție pentru curioși.

Nr. 2 (134)

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Proiecte nemaipomenite

MARTE POATE FI LOCUITĂ

Oamenii de știință au găsit o nouă modalitate de a terraforma planeta Marte pentru a o face mai asemănătoare cu Pământul. Un nou studiu propune pulverizarea de particule de praf ingineresc prin atmosfera marțiană pentru a o încălzi și a o face locuibilă. Sursa: uman.net

Metoda urmărește crearea unui efect de seră ca pe Pământ. Propunerile anterioare au sugerat realizarea acestui lucru prin utilizarea gazelor livrate pe Marte sau prin minerit sofisticat pe planeta însăși. Însă noul studiu prevede utilizarea fierului și aluminiului, care sunt comune pe Marte, precum și a ingineriei particulelor de praf în tije scurte, de mărimea unor bucăți de sclipici, care ar capta căldura și ar împrăstia lumina soarelui pe suprafață, creând o seră.

„Ar mai fi nevoie de milioane de tone pentru a încălzi planeta, deși de cinci mii de ori mai puțin decât se propunea anterior pentru încălzirea planetei Marte”, spune Edwin Kite, autorul-corespondent al proiectului.

Totuși, nu va fi suficient pentru a permite oamenilor să trăiască pe Marte fără a schimba aerul în sine. Dar ar putea fi suficient pentru a începe să crească microbi și apoi culturi alimentare, susțin cercetătorii, iar acestea, la rândul lor, ar putea adăuga oxigen în atmosferă.

Potrivit oamenilor de știință, noul proiect de terraformare este mai eficient decât metodele anterioare, deoarece utilizează resurse care sunt ușor disponibile pe Marte, în loc să necesite transportul de materiale de pe planeta noastră sau extragerea acestora din solul marțian.

Primele propuneri de terraformare a planetei Marte au apărut la începutul anilor 1970. În cei 50 de ani care au trecut de atunci, cercetătorii au propus multe modalități de a o face mai asemănătoare cu Pământul, însă niciuna nu a fost realizată până acum.

Misterele naturii

CASCADA MARINĂ

Cea mai mare cascadă de pe planetă nu se găsește pe uscat, ci în Strâmtoarea Danemarcei, între Islanda și Groenlanda, unde temperatura extrem de scăzută și localizarea dificilă nu favorizează turismul. Sursa: incredibilia.ro

Această cascadă subacvatică măsoară 3.505 metri în înălțime și se întinde pe o lățime de aproximativ 480 de kilometri, având un volum de apă incredibil, de 20- 40 de ori mai mare decât al tuturor râurilor care se varsă în ea.

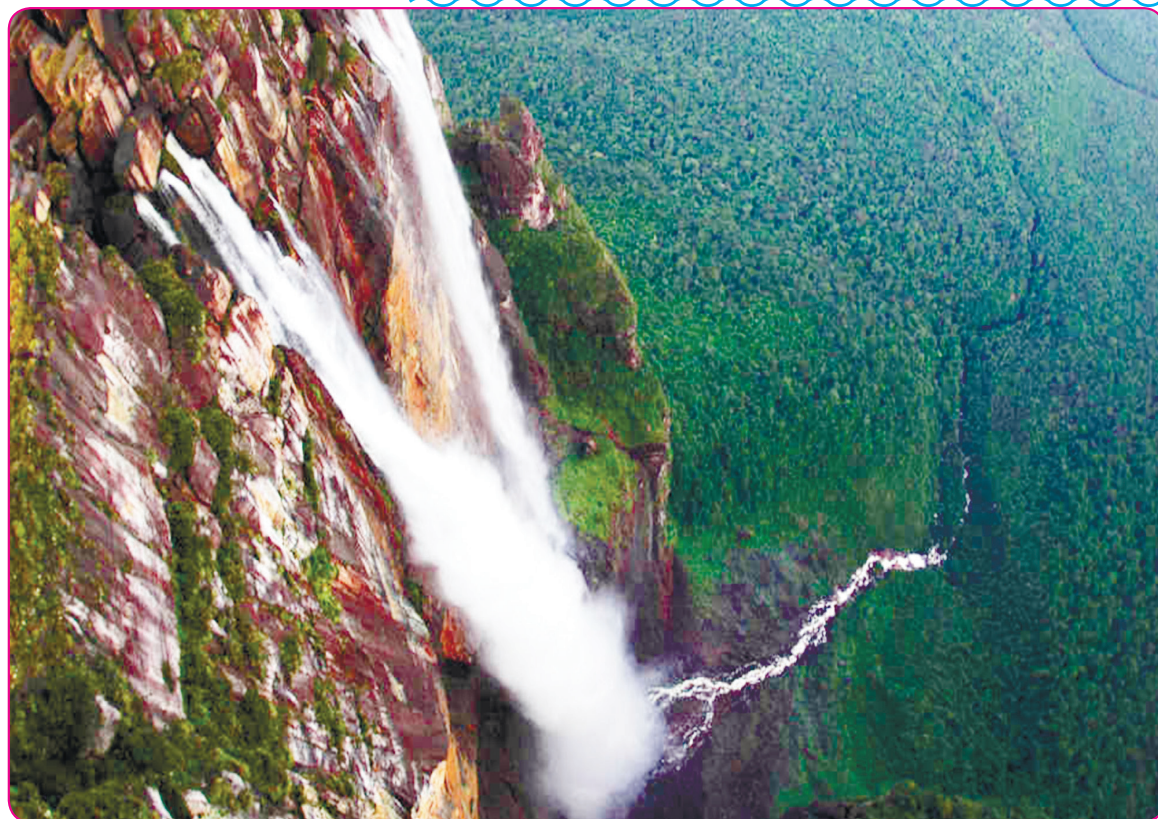
Deși porțiunea vizibilă de cădere este de aproximativ 2.012 metri, cascada este un fenomen ascuns privirii umane, ce are loc sub mare. Explicația fenomenului constă în diferențele de densitate dintre apa rece și cea caldă.

În Strâmtoarea Danemarcei, apa rece nordică coboară sub apa caldă din Marea Irming, traversând o enormă prăpastie subacvatică. Această interacțiune generează un curent descendent puternic, transportând peste 123 de milioane de metri cubi de apă pe secundă.

Cascada joacă un rol esențial în circulația oceanică globală, făcând parte din Circulația Atlanticului Meridional, care transportă apă de la nord la sud și înapoi.

Această circulație este vitală pentru menținerea unui climat stabil și susținerea ecosistemelor marine, aducând apă rece, oxigen și nutrienți necesari vieții marine. Un colaps ar avea repercusiuni devastatoare, precum secete severe în Africa de Sud, creșterea nivelului mărilor de-a lungul coastei estice a Statelor Unite și distrugerea biodiversității din Strâmtoarea Danemarcei.

Astfel, deși neobservată, cascada din Strâmtoarea Danemarcei rămâne o piesă crucială în păstrarea echilibrului climatic global și a diversității biologice a oceanelor.

Curiozități

CASELE DE GHEAȚĂ

La Polul Nord, comunitățile locale au dezvoltat metode ingenioase de adaptare la condițiile climatice extreme, una dintre acestea fiind construcția de igluri. Un iglu este un adăpost făcut din zăpadă comprimată, cunoscută pentru proprietățile sale izolatoare remarcabile. Sursa: incredibilia.ro

Aceste proprietăți fac din zăpadă un material de construcție preferat în zonele arctice, oferind protecție atât animalelor care hibernează, cât și oamenilor pe timp de iarnă. În momentul în care zăpada îngheață, se formează cristale care captează mici buzunare de aer între ele. Aceste buzunare acționează ca un strat eficient de izolație care limitează pierderea rapidă de căldură, asigurând astfel un mediu mai cald în interiorul igluului. Designul caracteristic al igluului de asemenea contribuie semnificativ la eficiența termică.

Forma sa circulară, similară unei cupole, permite distribuția uniformă a căldurii. Această formă rotundă menține căldura corporală aproape de ocupanții săi, evitând pierderea prin colțuri și deschideri, fenomen care ar fi accentuat în structurile cu pereți drepți.

Deși igluurile au o izolare superioară, ele sunt prevăzute și cu un sistem de ventilație naturală. Printr-o mică deschidere plasată în partea superioară, aerul poate circula liber. Aceasta nu doar previne acumularea de umiditate și dioxid de carbon, dar permite și aerului cald să iasă într-un mod controlat, evitând formarea curenților reci care ar putea răci spațiul interior. În ceea ce privește temperatura interioară, aceasta rămâne substanțial mai ridicată decât cea de afară datorită căldurii emanate de trupurile și respirația celor care locuiesc în iglu.

Spre exemplu, într-un context în care temperatura exterioară poate scădea până la -30°C sau mai puțin, în interior se poate menține o temperatură între 0°C și -10°C.

Această diferență transformă spațiul interior într-un loc relativ confortabil, protejat de vânturi reci și condițiile severe de la exterior.

Isabel ALLENDE LLONA (n. 2 august 1942, Lima, Peru) este o scriitoare chiliană-americană. Își petrece copilăria în Chile, iar în timpul dictaturii lui Pinochet se refugiază în Venezuela, unde rămâne timp de 15 ani și lucrează ca ziaristă. În prezent, locuiește în California. În 1982, primul ei roman, *Casa spiritelor*, are un succes fulminant și devine imediat bestseller internațional. În 1984, publică *Despre dragoste și umbră*, apoi *Eva Luna* (1987), *Povestirile Evei Luna* (1989), *Planul infinit* (1991) ș.a.

În cariera sa literară, Isabel Allende a primit peste 60 de premii și distincții. În 1994, statul francez i-a conferit titlul de Chevalière de l'Ordre des Arts et des

Lettres, iar în 2014 i s-a decernat *Presidential Medal of Freedom*. În 2018, în cadrul *National Book Awards*, a primit *Medal for Distinguished Contribution to American Letters*, fiind prima personalitate scriitoarească de limbă spaniolă căreia i se acordă această distincție.

Isabel ALLENDE

LUCIA

(Fragment)

La sfârșitul lunii decembrie a anului 2015, iarna încă se lăsa așteptată. A sosit Crăciunul în clinchet sâcâitor de clopoței și lumea tot în sandale și-n mână scurtă umbla, unii bucurându-se de anotimpurile astea care au luat-o razna, alții îngrijorându-se din cauza încălzirii globale, în vreme ce prin ferestrele deschise brazii de plastic acoperiți de zăpadă artificială nedumereau veverițele și păsările. La trei săptămâni după Anul Nou, când nimeni nu se mai gândea că rămăsese în urmă calendarul, natura s-a trezit brusc, s-a dezmeticit din toropeala tomnatică și a slobozit cel mai aspru viscol din memoria colectivă.

Într-un subsol de pe Prospect Heights, o văgăună de ciment și cărămidă cu intrarea blocată de un munte de zăpadă, Lucia Maraz blestema frigul. Avea firea stoică a celor din fața sa: era obișnuită cu cutremurele, inundațiile, tsunamiurile ocazionale și cataclisme politice; dacă trecea o bucată bună de timp fără nici o nenorocire, se îngrijora. Totuși, nimic nu o pregătise pentru iarna siberiană ce nimerise în Brooklyn din greșeală. Viscoalele din Chile se limitau la cordiliera Anzilor și la sudul extrem, la Țara de Foc, acolo unde continentul se mărunțește în insule biciuite de vântul austral, gerul îți intră în oase și viața e aspră. Lucia era din Santiago, oraș cu faimă nemeritată de climă benignă, cu ierni umede și reci și veri uscate și fierbinți. Orașul e situat între munți vineții care se trezesc uneori ninși; atunci, în crestele de un alb orbitor se reflectă lumina cea mai pură din lume. Extrem de rar, peste oraș cade un fel de pulbere tristă și palidă, precum cenușa, care nu apucă să albească peisajul urban și se transformă rapid într-o mazăgă murdară. Zăpada e pură doar văzută de departe.

În văgăuna ei din Brooklyn, aflată la un metru sub nivelul străzii și prost încălzită, nin-

soarea era un coșmar. Geamurile înghețate nu lăsau să intre lumina, interiorul sumbru abia se deslusea sub lucirea becurilor goale ce atârnau din tavan. Locuința cuprindea doar esențialul, un amestec de mobilier hodorogit, luat la mâna a doua sau a treia, și un minimum de ustensile de bucătărie. Proprietarul, Richard Bowmaster, nu se sinchisea nici de estetică, nici de confort. Furtuna a început de vineri, cu o ninsoare deasă și un vânt furios care mătura străzile aproape pustii. Copacii se zbuciumau, păsările care nu se grăbiseră să emigreze sau să se adăpostească, păcălite de căldura neobișnuită din luna precedentă, au murit de frig. Mai târziu, când s-a trecut la remedierea pagubelor, mașinile gunoierilor au cărat saci întregi de vrăbii congelate. În schimb, misterioșii papagali din cimitirul din Brooklyn au supraviețuit, după cum s-a putut constata trei zile mai târziu, când au fost văzuți ciugulind printre morminte. Încă de joi reporterii televiziunii, cu figurile lor funebre și glasul emoționat cu care dădeau vești despre terorismul din țări îndepărtate, anunțaseră viscolul de a doua zi și dezastrele din weekend. În New York s-a declarat stare de urgență, iar decanul facultății unde lucra Lucia a decretat întreruperea cursurilor. Oricum, pentru ea ar fi fost o întreagă aventură să ajungă în Manhattan.

Profitând de ziua liberă neașteptată, s-a apucat să gătească o fiertură bună să te scoale din morți, supă chiliană care vindecă sufletul de tristețe și trupul de boală. Lucia se afla de mai bine de patru luni în Statele Unite, timp în care mâncase la bufetul universității, numai chef să gătească nu avusese; cu două excepții totuși, o dată când o copleșise nostalgia și altă dată când voise să sărbătorească o prietenie.

Traducere de
Cornelia RĂDULESCU

Coordonator de pagină: Octombrina ONOFREI

Octavio PAZ (n. 31 martie 1914 - d. 19 aprilie 1998) a fost un poet, eseist și diplomat mexican, una din figurile literare de primă mărime ale Americii Latine. Absolvent al *Universidad Nacional Autónoma de México* (acronim, UNAM) și al *University of California at Berkeley*, debutează, în 1933, cu volumul de poeme *Luna silvestre*.

După o ședere la Paris, se întoarce în Mexic, unde va înființa și va edita mai multe reviste literare de renume. Influențat, pe rând, de marxism, suprarealism, existențialism, budism și hinduism, a avut ca temă de predilecție capacitatea de a-și depăși singurătatea existențială prin dragoste, erotism și creativitate artistică.

Volume de versuri: *No pasaran* (1937), *Libertad bajo palabra* (1949), *Saguila o sol*, *Piedra de sol* (1957), *Blanco* (1967), *La dera este* (1971), *Hijos del aire* (1981). Proza: *El labirinto de la soledad* (1950), *El arco y la lira* (1956), *Lasperas del olno* (1957), *Conjunciones y disyunciones* (1970), *El mono gramático* (1974), *One Earth, Four or Five Worlds* (1985, în engleză).

În 1990, i s-a acordat Premiul Nobel pentru Literatură.

Octavio PAZ

OCHII TĂI

Ochii tăi sunt patria fulgerului și a lacrimii,
tăcere care vorbește,
furtuni fără vânt, mare fără valuri,
păsări încarcerate, sălbăticiuni aurii și amorțite,
topazuri impure ca adevărul,
toamnă în luminișul poienii unde cântă lumina
pe umărul unui arbore și unde toate frunzele
sunt păsări,
plajă pe care dimineata o găsește constelată de ochi,
coș cu fructe de foc,
minciună care se hrănește,
oglinzi ale acestei lumi, porți de dincolo,
pulsatie calmă a mării la amiază,
absolut care clipește,
pustietate.

ASCULTĂ-MĂ AIDOMA CELUI
CE-ASCULTĂ PLOAIA

(fragment)

Ascultă-mă aidoma celui ce-ascultă ploaia,
nici atentă, nici gânditoare,
pași plutind, plouă mărunț,
apă devenind aer,
aer devenind timp,
ziua încă nu s-a sfârșit,
noaptea nu a sosit încă,
nălucirile ceții
așteaptă după colț,
fantasmele timpului
la cotitura acestei așteptări,
ascultă-mă aidoma celui ce-ascultă ploaia.

VÂNT

Frunzele cântă,
dănțuiesc prin copac
roza se zbate,
nu pe tufiș, pe vântul vâlvoi.
Nouri și nouri
plutesc adormiți, alge de nea;
Pe cerul întins
se-nvârte, cu ei, forța cuiva.
Totul e spațiu;
firul de mac vibrează carnal

și-o goală femeie
alunecă-n vânt, pe-o coamă
de val.
Nimic nu sunt eu,
lumină, reflux sau trup
e-al vântului tot
și aeru-i vânt mereu călător.

Traducere de Ion RENIȚĂ

treptele spiritualității

Coordonator de pagină: Mariana GABURĂ Nr. 2 (238)

PERSONALITĂȚI CELEBRE

FAPTE UIMITOARE DESPRE PABLO PICASSO

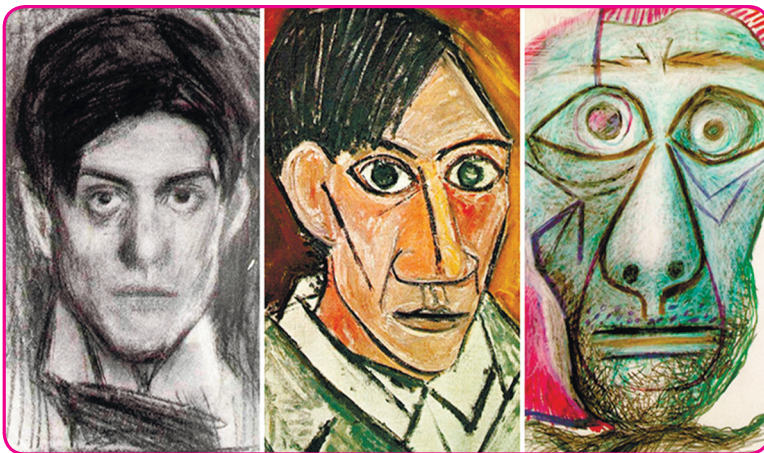
La începutul secolului al XX-lea, Pablo Picasso a revoluționat arta. Căutările lui de noi forme de redare a viziunii sale asupra lumii complet unice a fost uimitoare. Pablo spunea deseori: „Eu nu caut, eu găsesc”. Picasso a devenit celebru ca pictor și ca sculptor, a fost un maestru al ceramicii și al gravurii. Acest artist incredibil de prolific a creat peste 20 000 de lucrări.

Pablo Picasso a fost un copil-minune. Viitorul artist plastic s-a născut în 1881 în Malaga, pe coasta de sud a Spaniei. Micul Pablo a învățat mai întâi să deseneze și abia apoi să vorbească. În adolescență, băiatul desena deja mai bine decât tatăl său, care era profesor de artă plastică.

Picasso s-a înscris la Școala de artă din Barcelona. De obicei, era nevoie de o lună pentru a trece examenele de admitere. Pablo le-a susținut într-o singură zi. Când devenise celebru, el susținea că în tinerețe picta ca Rafael, dar i-a luat o viață să învețe a picta ca un copil.

Artistul își schimba mereu stilul. În adolescență, Picasso a pictat portrete și peisaje destul de realiste. Apoi au urmat așa-numitele perioade „albastră” și „roz”, între 1901 și 1906. Pablo picta copii săraci și scene de circ. În 1907, el a creat prima sa lucrare revoluționară, „Les Femmes d'Alger (O Version O)”. A fost un portret distorsionat a cinci fete. Această pictură a deschis ușa către abstracționism și cubism. Până în 1912, Picasso inventase colajul. El atașa de pânzele sale bucăți de mușama, tăieturi din ziare și alte materiale. În plus, punând un accent sporit pe culoare, a evoluat de la așa-numitul cubism analitic la cubismul sintetic. Puțin mai târziu, Pablo a început să practice o formă de neoclasicism. El a recreat picturi ale unor maeștri precum Diego Velázquez, Édouard Manet și Eugène Delacroix. În diferite momente ale carierei, a încorporat în arta sa elemente de suprarealism, expresionism, post-impresionism și simbolism.

Picasso a fost unul dintre pionierii cubismului. El făcea parte din aceleași cercuri sociale ca mulți alți artiști și scriitori, inclusiv Henri Matisse, Gertrude Stein și Max Jacob. Legăturile sale creative cele mai strânse au fost cu Georges Braque. Împre-

AUTOPORET. Imagini: Pinterest

ună cu acesta a fondat cubismul în 1909. Picturile lui Braque din acea perioadă sunt foarte asemănătoare cu lucrările lui Picasso. Ambii au fost influențați de creația postimpresionistului Paul Cézanne, de sculptura iberică și de măștile africane.

Jacqueline cu flori

Picasso nu a fost doar pictor. Deși a devenit celebru pentru picturile sale, el a făcut mai mult decât atât: sculptură, ceramică, desen și gravură. În perioada 1917-1924, a lucrat ca artist de teatru. Picasso a creat draperii, decoruri și costume pentru spectacole de balet. La primul dintre acestea, Pablo s-a îndrăgostit de una dintre dansatoare care i-a devenit soție. În 1935, Picasso și-a încercat norocul în poezie și chiar a scris două piese de teatru.

Picasso și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în

exil. În tinerețe, Pablo s-a mutat din orașul său natal Malaga în La Coruña, apoi la Barcelona și la Madrid. Mai târziu s-a întors din nou la Barcelona. Artistul a părăsit Spania în 1900. Picasso și-a creat cele mai faimoase picturi în Franța.

În vara anului 1936, în Spania a început un război civil. Dictatorul Francisco Franco a condus un grup de militari care s-au opus democrației celei de-a doua Republici. Pablo a creat o serie întreagă de gravuri anti-Franco.

El este și autorul tabloului „Guernica”, o imagine îngrozitoare după bombardarea civililor de către naști. Pânza uriașă de opt metri se află în Muzeul de Artă Modernă din New York.

Tablourile lui Picasso au devenit ținta hoților. Conform Registrului operelor de artă pierdute, peste 1000 de lucrări de Pablo Picasso au fost declarate dispărute sau furate. Niciun alt pictor nu a fost la fel de „solicitat”.

O adevărată senzație în lumea artei s-a produs în octombrie 2024. Tabloul găsit de anticarul Luigi Lo Rosso în subsolul unei case din Capri, în 1962, s-a dovedit a fi opera lui Picasso. Lo Rosso l-a păstrat, agățându-l într-o ramă ieftină pe peretele sufrageriei. Familia acestuia a fost șocată când a aflat că avea în față o capodoperă evaluată la 6 milioane de euro.

Sursa: metalhead.ro

Imagini: Pinterest

ISTORII CURIOASE

AMPRENTELE DIGITALE

Una dintre marile minuni ale vieții este faptul că, la fel ca fulgii de zăpadă, nu există două amprente digitale identice. Acest lucru este valabil chiar și pentru gemenii identici.

Biroul Federal de Investigații (FBI) identifică astăzi opt tipuri de modele de amprente: patru de bucle, două de arcuri, un tip de spirală și unul accidental. Chiar și în cadrul acestor modele, există un potențial enorm de diferențe în ceea ce privește spațiarea, adâncimea, unghiurile etc.

Relieful papilar se formează în perioada intrauterină a fătului și este alcătuit din creste și șanțuri care formează așa-numitele desene papilare.

Pe măsură ce un făt crește, epiderma și derma (straturile exterioare și interioare ale pielii) se unesc în mod natural, ceea ce produce creste de frecare. Crestele își primesc designul de bază de la genele părinților bebelușului, dar celulele fetale lucrează în ritmul lor individual.

Odată ce o amprentă digitală s-a dezvoltat, aceasta rămâne statică pe toată durata vieții persoanei, doar dacă aceasta nu a avut boli de piele majore, arsuri sau cicatrici.

În antichitate, amprentele digitale erau folosite ca sigilii pentru certificarea contractelor și a altor documente legale. Cuvântul dactiloscopia (din greacă *daktylos* – deget, *skopeo* – a privi) a fost inventat, în 1877, de oficialul englez William Herschel care, avându-și serviciul în India, le cerea soldaților hinduși să „semneze” în acest fel primirea salariilor. Dar faptul că este posibilă identificarea exactă a unei persoane prin amprentele digitale a fost stabilit de antropologul englez Francis Galton, care este și autorul primelor chestionare și teste psihologice. Studiul serios al amprentelor lui Galton a fost impulsat de crimele lui Jack Spintecătorul, care au zguduit Londra în 1888. În 1892, Galton și-a publicat cartea „Fingerprints” („Ampreente digitale”), dar experții criminaliști nu au apreciat semnificația acesteia și, abia în 1900, metoda lui a început să fie utilizată pe scară largă de Scotland Yard.

William Herschel. Imagini: Pinterest

Anterior, infractorii erau identificați prin portret verbal și metoda Bertillon (măsurători antropologice). Deci nu era ușor de găsit vinovatul.

În anul 1896, încă până la folosirea metodei de către polițiștii britanici, medicul legist Nicolae Minovici a reușit identificarea autorului unui furt săvârșit într-o tipografie cu ajutorul urmelor lăsate de mâini, momentul marcând debutul, în România, al identificării unui infractor pe baza amprentelor.

În 1911, faimoasa „Gioconda” de Leonardo da Vinci a fost furată din Luvru. Pe sticla ramei s-au păstrat amprentele digitale și datorită acestui fapt hoțul a fost prins. Abia atunci metoda lui Galton a fost recunoscută în întreaga lume.

Mulți artiști plastici folosesc amprentele digitale în realizarea lucrărilor ca parte a unei tehnici de pictură sau ca metodă de creare a unor elemente texturale pe pânză.

Sursa: desprelume.ro

Aniversări **Ion DIVIZA - 70**

Epigramistul **Ion DIVIZA** s-a născut la 7 februarie 1955, în com. Stolniceni, Hâncești. Studii: Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Jurnalism. A debutat cu epigrame în revista „Chipăruș” (1976) și, editorial, cu maxime, în culegerea „Dintre sute de catarge” (1980). Din 1990 și până în prezent este redactor literar la *Teatrul Satiricus „Ion Luca Caragiale”* din Chișinău.

Publică epigrame, satire, fabule, parodii, scenete, miniaturi umoristice, aforisme în majoritatea ziarelor și revistelor social-politice și literar-artistice din R. Moldova, precum și în revistele cu profil literar-umoristic din România. Membru al colegiului de redacție al revistelor *Epigrama* (București), *Hohote*

(Târgu Jiu), *AG pe rime* (Pitești).

Volume de autor: *Tinerică mi-am luat* (1998); *Săgetat de o idee* (2000); *Pilat din... poantă* (2002); *Komikaze* (2005) ș.a.

Premii: Numeroase premii la concursurile de satiră și umor din R. Moldova și România. Titlul onorific „Maestru în artă” (2010).

Ion DIVIZA**La lecția de istorie**

*Elevul Dan, trăgând la aghioase,
Un nou record la somn a stabilit:
El adormi buștean în veacul șase
Și-abia în veacul nouă s-a trezit.*

Fabulă

*Niște oi, lângă o poartă
Se tot ceartă:
Pentru ce le ține oare
Gospodarul?
Sare una mai bătrână:
Pentru lână!
Zice alta, fără coarne:
Pentru carne!
Și cea neagră ca o noapte:
Pentru lapte!
...Numai una stă tăcută
într-o parte:
Cea cu lână...și cu carne...
și cu lapte!...*

Cu colinda la un mare... fumător

*Ieri ne-am dus cu colindatu'
La moș Gheorghe Lepădatu
Și ne-a dăruit, în drum,
Câte-un colăcel... de fum.*

Primăvară... literară

*Când înverzește iar orașul,
Mă-nvață fabule mămica,
Spunând că dorm ca
greierașul...
Când ea muncește ca furnica.*

Purcelușul alintat

*Purcelușului îi place
Să se scalde în băltoace
Și așa de bine-i pare,
Tocmai uită de mâncare.
Iar mămica îl zorește:
Hai, că hrana se răcește!
Vino iute la treucuță,
Să mai guști vreo sărmăluță,
Papă mult, pe săturate,
Căci mai rar așa bucate.
După asta fă o baie,
Apa-i caldă în copaie...
Și-apoi du-te la culcare,
Dacă vrei să crești... porc mare!*

Săteni și orășeni

*Vin copii perechi-perechi
Cu cireșe la urechi
Și-i aclamă într-un glas
Fanii cu cercei în nas.*

Întoarcerea de la școală

*Când e-ntrebat în mod firesc
Ce note-a mai primit recent,
Fecioru-i strigă: – Nu vorbesc
Cu tatăl unui repetent!...*

La bunici

*În casa cea din capitală
Acum e pace mormântală,
Iar la buneii din Băcioi,
Și zi, și noapte, e război!*

Parafrază

*„Geaba vii, geaba te duci,
Numai rupi niște papuci” –
Trage Dan învățămintе,
Căutând încălțăminte.*

Hapsânul

*Petrică, la ghișeu la farmaciei,
Își ia pastile – contra lăcomiei.
– Să-ți dau o cutiuță,
măi nepoate?
– Eu vreau mai multe!...
Eu le vreau pe toate!*

Sugestii de lectură**TEATRUL CA VIAȚĂ
ȘI VIAȚA CA TEATRU...**

Teatrul a fost școala lui cea mare unde a învățat că a se gândi la greutăți și obstacole înseamnă a renunța.

Maria PILCHIN

O copilărie în teatru e ceva mai rar întâlnit, mai ales la noi și încă într-un mediu urban al Chișinăului din anii șaizeci ai secolului trecut, când era în deplină ascensiune gloria celebrei actrițe Constanța Târțau.

Comprimată la maximum, povestirea este prin formula ei novelistică o scriere amintind cumva indirect de Bernard Shaw, făcând abstracție de motivul spațiotimpului lui flotant. Clipei, vorba vine. Narațiunea se impune prin ideea ei centrală și vizionară de teatru și actor, de creație și de creare... Omului din om, din copil.

Linia Constanța (Târțau...) – Miluță, a „băiețelului din teatru”, este una a teatrului, a vocației care adună în jurul ei întreaga paletă a culorilor vii capabile să cristalizeze miraculos momentul artistului din Omul la vârsta fără vârstă a Copilăriei. În acest sens, „Băiețelul din teatru” e o poveste a „Copilăriei unui artist” ce se actorizează în teatru, printre actori, în preajma scenei, alături de căutările lor interminabile de la repetiții, martor la toate dedesubturile creației lor traversată de replici și neliniști, de trăiri de toată culoarea, menite a discerne ideatic și metaforic ideea de sine și de actor, de revelație și de vocație, la propriu și la figurat.

Dialogul băiețelului cu teatrul, cu actorii angrenați în spectacole (în curs de repetiție) este însăși calea spre bine a acestuia dincolo de care respiră ideea de unu a întregului vital și sociouman. Visul, în fond, este unul pe cale de-a se întregi din fragmentele reale ale vieții ca teatru și ale teatrului ca viață din epoca post-sovietică, opusă celei de altădată, din regat, în care s-a născut însăși celebra actriță Constanța Târțau, admirată de băiețel nu doar ca model, dar și ca o aleasă a unui destin irepetabil.

Mesajul ideatic al prozei este unul polemic, el scoate în vi-leag însăși răvna deosebită a protagoniștilor de a milita pentru „dragostea” care „este principala temă auctorială care îl preocupă” pe actualul actor, regizor și director de teatru. Mai mult, „montează piesele lui Moliere, Bulgakov, Shakespeare, Gogol, Caragiale, Ionesco, Vișnic etc”. Foștul băiețel din teatru n-a dat uitării nimic din ceea ce n-a fost deloc întâmplător în viața sa. De aceea, uneori, se gândește la Constanța. Se simte îndatorat față de tot ce a făcut pentru el... („Da, precizează încă o dată, ea s-a născut în regat

și a fost o regină, regina teatrului. Părea să fi venit din altă lume, din alt țărm al basmelor, al frumosului, al artei...”).

Scrisă cu multă căldură sufletească și într-o formă lesne accesibilă cititorului de orice nivel de pregătire, povestirea își dobândește admiratorii prin adevărul pe care îl promovează cu inima deschisă, cu o demnitate și verticalitate demne de laudă și de urmat pentru toți cărora le sunt adresate. Sentimentul de dragoste cu care este tratat indirect contemporanul nostru impresionează prin firescul atitudinal-personal cumpănit conturat sugestiv și asociativ plastic întotdeauna.

Deschisă astrologic către adevăr, către infinitul acestuia (ascuns și-n cifra zilei de naștere (26: 2+6=8), autoarea pledează prin protagoniștii săi pentru o trăire deplină a Clipei Copilăriei...) din-spre sinceritatea și profunzimea sentimentului general-uman muat în legenda vieții și-n viața legendei trinității lor temporale călăuzite de Dumnezeu, care „nu moare și nu va muri. Nu e ca Lenin. Lenin a murit. Dumnezeu e binele, e frumosul, e gândul cel bun, e fapta cea bună, e visul tău la o viață mai bună”, precum i-a spus maică-sa lui Miluță. „Dumnezeu, vorbind în metaforă e ca o pasăre albă și mare”, îl asigură ea, „așa să ți-l imaginezi”. Și Miluță l-a visat în acea noapte („Se făcea că mama căzuse într-o fântână și el era singur. Și a venit o pasăre mare, un vultur mare și alb, o pasăre gigantică, care l-a luat și l-a dus într-un copac mare, un stejar imens, și l-a pus într-un cuib cât o casă. S-a trezit bucuros. Îi era bine după acel vis! Mult mai târziu, când se gândea ce culoare să aibă trandafirii de pe mormântul părinților săi, Miluță și-a amintit de acel vis. A plantat niște trandafiri albi, crem, un fel de flori de bezea, care aminteau de vulturul cel alb, de îngeri, de fantoma din teatru și de rochia cea albă a Constanței...”).

Definitivamente, „a veni la teatru – pentru autoare e similar cu a intra într-un palat tainic în care eul tău se schimbă, e mai puternic și prinde aripi”. Policromă și cu înclinație vădită spre interior, simbolizată, printre altele, și de treptele cuvintelor – dispuse grafic în formă de trepte (a se vedea paginile 4, 5, 6, 7, 8, 12, 18, 23, 26, 32, 33, 35, 46...) deloc întâmplător, povestirea „Băiețelul din teatru” de Maria Pilchin este mai mult decât incitantă, bogată în sugestii și reflecții meditative, apropiate de natura cugetărilor pătrunse de blândețe și milă, de bunătate sufletească, spre ceea ce și presupune/predispune item și numele său mic (Miluță).

Mai rar astfel de scriere pentru și despre copii în jurul unui asemenea motiv cum este cel al artei dramatice, al condiției artistului, omului de teatru, crescut în teatru și, mai ales, alături de-o vedetă cum este incomparabila Constanța Târțau, interpreta Veronicăi Micle în spectacolul „Eminescu” alături de neuitatul Valeriu Cupcea, interpretul lui Eminescu.

Tudor PALLADI

LUMEA INTERIOARĂ a tinerei pictorițe

De curând, Școala de Arte „Mihai Dolgan” din Sângerei, instituție creată întru formarea tinerelor talente, ghidate de un colectiv didactic în număr de 15 profesori (colectiv condus de către dl Igor Buzovici), și-a sărbătorit 60 de ani de la inaugurare. Printre cei 120 de elevi ce studiază arta plastică este și Andreea BACIU, invitată la Vernisajul de azi. E o adolescență înzestrată cu o imaginație de invidiat, care și-a dedicat copilăria picturii, fiind elevă în clasa mea încă din anul 2017. Pe parcurs, ea și-a îmbunătățit tehnicile și maniera de interpretare în diferite genuri din domeniu. Demonstrându-și harul, a participat la mai multe competiții regionale și republicane, precum și la olimpiadele desfășurate în cadrul liceului local,

unde acum învață în clasa a X-a. E o fată modestă de felul ei și, cum părinții săi n-au avut posibilitatea să o susțină financiar, ca să poată merge cu lucrări noi la competițiile europene în domeniu, Andreea se descurcă de minune muncind de zor la șevalet și participând anual la olimpiadele școlare, unde, de obicei, se alege cu primele locuri. În

anul curent, fata va fi prezentă cu lucrări inedite la cunoscutul concurs „GoldenTimeTalent” din Marea Britanie, iar rezultatele vor fi anunțate mai târziu. Acest copil nu este unul obișnuit ca toți ceilalți, și nu-i place să fie barem fotografiată pentru ziar. Fire artistică, ea ține mai mult la lumea sa interioară, inspirată fiind de farmecul naturii, de cărțile citite, de călătoriile prin locurile dragi din raion și din republică. Eleva noastră, Andreea Baciu, își vede viitorul legat de artele plastice. Cum altfel?

Vă prezentăm câteva dintre tablourile sale realizate în guașă.

Eleonora PEDCENCO,
profesoară
la Școala de Arte
„Mihai Dolgan”
or. Sângerei

• **Bufnița iernii**

• **Peștele în vârtej**

• **Sacura în floare**

• **Ulcior. Natură statică**

• **Un Gulliver contemporan**

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombrina ONOFREI (secretar general de redacție), Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Eudochia VERDEȘ (scrisori; preocupările adolescenților); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații pentru copii).
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul “Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 1150
Tiraj – 1900 ex.

